

**BAŽNYČIOS
ŽINIOS****Šiame numeryje:****Bažnyčia Lietuvoje**

Didieji Švč. M. Marijos Apsilankymo atlidai Žemaičių Kalvarijoje	2
Telšių vyskupijos Eucharistinis kongresas Švėkšnoje	5
Kryžių kalno atlidai	6
Iškilmingas pal. Jurgio Matulaičio minėjimas Marijampolės bazilikoje	7
Renginiai Panevėžio vyskupijoje	9
Šv. Mišių patarnautojų stovykla	10

Homilijos

KRYŽIAUS SLĖPINYS 22 eilinis sekmadienis (A)	11
BROLIŠKAS ĮSPĖJIMAS 23 eilinis sekmadienis (A)	12
BEVILTIŠKA SKOLA 24 eilinis sekmadienis (A)	13
MEILĖS BUHALTERIJA 25 eilinis sekmadienis (A)	15

Straipsniai

Kardinolas Joseph Ratzinger EUROPA KULTŪRŲ KRIZĖJE	16
Kardinolas Paul Poupard KRIKŠČIONIŠKASIS TIKĖJIMAS AUŠTANT NAUJAJAM TŪKSTANTMEČIUI IR NETIKĖJIMO BEI RELIGINIO ABEJINGUMO IŠŠŪKIS	21

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI pontifikato šimtadienis	23
Benediktas XVI pabrėžia muzikos svarbą liturgijai	23
Kanados Bažnyčia ryžtingai priešinasi „homoseksualų santuokos“ įteisėjimui	24

Didieji Švč. M. Marijos Apsilankymo atleidai Žemaičių Kalvarijoje

Žemaičių Kalvarija – Kryžiaus kelio kalnų koplyčios bei Žemaičių Kalvarijos bazilika su stebuklais garsėjančiu Dievo Motinos Marijos paveikslu – garsi Žemaitijoje ir visoje Lietuvoje nuo XVII a. pirmosios pusės. Didieji atleidai čia vyksta kasmet liepos 2–12 d.

Šiomet į atlaidus susirinkusius tikinčiuosius pradžiugino po dvejų metų tyrimų ir kruopštaus restauravimo į Žemaičių Kalvarijos baziliką grąžintas paveikslas „Švč. Mergelė Marija su kūdikiu“. Malonėmis pagarsėjusio paveikslas (185x120 cm, drobė, aliejinė tapyba, metaliniai aptaisai) kilmė siejama su dominikonų vienuoliais, kuriuos 1642 m. Žemaičių vyskupas Jurgis Tiškevičius (1596–1656) įkurdino Žemaičių Kalvarijoje. Manoma, kad paveikslą iš Romos į Lietuvą atvežė ten studijavęs vienuolis Petras Pugačevskis, vėliau tapęs vienuolyno prioru. Vertingas nežinomo Italijos dailininko XVII a. kūrinys, malonėmis garsėjantis paveikslas Telšių vyskupo J. Borutos SJ iniciatyva buvo restauruotas Lietuvos dailės muziejaus Prano Gudyno restauravimo centre. Paveikslas tyrimo ir restauravimo programą bendromis lėšomis finansavo Telšių vyskupijos kurija ir Kultūros paveldo departamentas.

Didieji atleidai prasidėjo liepos 1 d. popietę Mišiomis netoli Žemaičių Kalvarijos esančioje Panų kalno koplyčioje. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilkaviškio vyskupas R. Norvila. Mišias taip pat koncelebravo Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ bei nemažas būrys kunigų iš Telšių vyskupijos. Savo pamoksle svečias vyskupas susirinkusiems tikintiesiems priminė piligrimystės svarbą krikščionio gyvenime, taip pat pasidalijo su Mišių dalyviais savo išpūdžiais ir patirtimi, įgyta kelionės į Jeruzalę metu.

Po šv. Mišių Panų kalno koplyčioje Žemaičių Kalvarijos bazilikoje Mišparus giedojo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai ir iš Klaipėdos atvykę choralistai, vadovaujami V. Budreckio. Po Mišparų, abiem vyskupams vadovaujant, aplink Žemaičių Kalvarijos baziliką buvo einama Eucharistinė procesija.

Pirmoji atlaidų diena – liepos 2-oji – buvo skirta maldoms už jaunimą. Nuo ankstyvo ryto į Žemaičių Kalvariją rinkosi jaunimas iš visos Telšių vyskupijos. Čia daugiau nei 500 aktyvaus bažnytinio jaunimo buvo parengta programa. Visos šios dienos programos pagrindinis koordinatorius ir organizatorius – Telšių vyskupijos jaunimo centro vadovas kun. teol. lic. Rimantas Gudlinkis. Ši diena taip pat buvo skirta Plungės dekanato tikintiesiems. Pagrindinėms 12 val. šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilkaviškio vyskupas R. Norvila. Šv. Mišias koncelebravo Telšių vyskupas J. Boruta SJ ir nemažas būrys kunigų ne tik iš Plungės dekanato, bet ir iš kitų dekanatų ir vyskupijų. Šv. Mišių metu giedojo Plungės šv. Jono Krikštytojo parapijos choras. Po iškilmingų Mišių didelis tikinčiųjų būrys, vadovaujamas abiejų vyskupų, ėjo Kryžiaus kelio kalnus, kur giedodami žmonės apmąstė Kristaus kančios prasmę ir svarbą žmogaus išganymui.

Didžioji Kalvarija – liepos 3-ioji. Melstasi už parapijas. Ši diena buvo skirta Telšių dekanato tikintiesiems. Pagrindinių šios dienos 12 val. šv. Mišių koncelebracijai vadovavo ir pamokslą pasakė Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Šv. Mišias koncelebravo Telšių vyskupas J. Boruta SJ ir būrys kunigų. Šv. Mišių metu giedojo jungtinis kelių Telšių vyskupijos parapijų choras, kuris atliko prof. Gedimino Purlio Mišias. Pirmą kartą per visą Žemaičių Kalvarijos istoriją iš Žemaičių Kalvarijos bazilikos šv. Mišias tiesiogiai transliavo LRT, taip pat Lietuvos radijo antroji programa *Klasika* ir *Marijos radijas*. Savo pamokslo metu kardinolas A. J. Bačkis iškėlė pagrindinius parapijos uždavinius ugdant tikinčiųjų bendruomenę: parapija – vieta, kur perduodamas apaštalių mokslas; parapija – tikėjimo, maldos ir artimo meilės mokykla; parapija – maldos ir meilės ben-

Šventimai

Panevėžio vyskupijoje

Liepos 16 d. Panevėžio Kristaus Karaliaus katedroje Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas iššventino diakonais **Alfredą Puško** (g. 1978 m.) ir **Vidmantą Bloškį** (g. 1978 m.). Tą pačią dieną vyskupas iššventino kunigais diakonus **Saulių Černiauską** ir **Saulių Kumelį**.

-P-

Kaišiadorių vyskupijoje

Liepos 31 d. Senosios Varėnos šv. arkang. Mykolo parapijos bažnyčioje Kaišiadorių vyskupas Juozas Matulaitis iššventino kunigais Kaišiadorių vyskupijos diakonus **Algimantą Gaidukevičių** ir **Darių Vėlyvį**.

-Kš-

Paskyrimai

Panevėžio vyskupijoje

Diak. **Alfredas Puško** paskirtas Rokiškio šv. evang. Mato parapijos pastoriu bendradarbiu.

Diak. **Vidmantas Bloškis** tęs studijas Romoje.

Kun. **Saulius Černiauskas** paskirtas Panevėžio šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaru.

Kun. **Saulius Kumelis** paskirtas Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų parapijos vikaru.

Kun. **Saulius Černius** atleistas iš Panevėžio šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Zarasų Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų parapijos vikaru.

Kun. **Kęstutis Palepšys** atleistas iš Rokiškio šv. apašt. evang. Mato parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Pasvalio šv. Jono Krikštytojo parapijos vikaru.

Kun. **Zenonas Navickas** jo paties prašymu perkeltas iš Vilniaus arkivyskupijos Adutiškio Švč. M. Marijos Škaplierinės parapijos, kur ėjo administratoriaus pareigas, į Panevėžio vyskupiją ir pakirtas Skapiškio šv. Hiacinto (Jackaus) parapijos klebonu.

Kun. **Povilas Varžinskas** atleistas iš Skapiškio šv. Hiacinto (Jackaus) parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Pandėlio Švč. M. Marijos Vardo parapijos altariu.

Kun. **Vydas Juškėnas** atleistas nuo Degučių šv. Antano Paduviečio koplyčios rektoriaus pareigų.

Kun. **Remigijus Kavaliauskas** paskirtas Degučių šv. Antano Paduviečio koplyčios rektoriumi.

Kun. **Algis Neverauskas** paskirtas Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo parapijos administratoriumi.

Kun. **Rimantas Visockis** atleistas nuo Daujėnų Švč. Jėzaus Vardo parapijos klebono bei Kriklinių Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Miežiškių Švč. Mergelės Marijos bei Velykių šv. apaštalo Andriejaus parapijų administratoriumi.

-P-

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Virginijus Grigutis** atleistas iš visų pareigų vyskupijoje ir išleistas doktorantūros studijoms į Romą.

-VK-

Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. **Algimantas Gaidukevičius** paskirtas Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo parapijos vikaru.

Kun. **Darius Vėlyvis** paskirtas Molėtų šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos vikaru.

-KŠ-

Kunigų atleidimas bei suspendavimas

Liepos 26 d. Šiaulių vyskupas dekretu Nr. PD-28/05 atleido iš Pakruojo parapijos vikaro pareigų ir suspendavo nuo visų kunigo pareigų (*a sacris*) kunigą **Vladą Čerjakovą**.

Liepos 11 d. Šiaulių vyskupas dekretu Nr. PD-27/05 atleido iš Kelmės parapijos altaristo pareigų kunigą **Aleksandrą Milašį** ir uždraudė jam atlikti bet kokius su kunigystės šventimais susijusius veiksmus.

-Š-

Benediktinų šventė Palendriuose

Liepos 10 d. Palendriuose vyko didžiulės iškilmės. Prieš šešis šimtus metų senuosiuose Trakuose benediktinai įkūrė savo vienuolyną. Ta proga į Palendrių bažnyčią susirinko vienuolijos

druomenė. Baigdamas savo pamokslą kardinolas sakė: „Geroji Dievo Motina tebūna kiekvienos parapijos, kiekvienos šeimos patarėja ir globėja, kad sugebėtume būti ištikimi jos Sūnui ir kurtume darnias, gražias, kupinas meilės ir gerumo bendruomenes“. Po iškilmingų Mišių, nepaisant karščių, didžiulė maldininkų minia, vadovaujama kardinolo A. J. Bačkio ir vyskupo J. Borutos SJ, patraukė giedodama į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus.

Liepos 4-ąją melstasi už žemdirbius. Ši diena buvo skirta Šilalės dekanato tikintiesiems. 12 val. pagrindinėms Mišioms, kurias koncelebravo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, iš Šilalės ir kitur atvykę kunigai, vadovavo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupo metropolito augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas. Šv. Mišių metu giedojo jungtinis Šilalės ir Pajūrio parapijų choras. Savo pamoksle vyskupas kalbėjo apie būtinybę kiekvienam žmogui, o ypač žemdirbiui, esančiam arčiausiai Dievo kūrinijos, nuolat jausti Dievo artumą ir meilę. Po Mišių gausus tikinčiųjų būrys, vadovaujamas abiejų vyskupų, apmąstė Kristaus kančią eidami Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus.

Liepos 5-ąją melstasi už neopresbiterius bei seminarijas. Tą dieną visi buvo kviečiami melstis už neseniai į kunigus išventintus, studijuojančius seminarijose ir siekiančius kunigystės jaunuolius bei melsta naujų pašaukimų į kunigystę. Ši diena buvo skirta Skuodo dekanato tikintiesiems. Pagrindinėms 12 val. Mišioms, kurias koncelebravo Telšių ganytojas J. Boruta SJ, nemažas būrys kunigų, vadovavo ir pamokslą pasakė Vilniaus arkivyskupo metropolito generalvikaras vyskupas J. Tunaitis. Šv. Mišias taip pat koncelebravo Liepojos vyskupas V. Lapelis OP, kuris į šiuos atlaidus atvyko su gausiu maldininkų būriu iš Latvijos. Mišių pradžioje svečias vyskupas sklandžia lietuvių kalba pasveikino į Žemaičių Kalvarijos šventovę susirinkusius maldininkus iš visos Lietuvos, taip pat latviškai kreipėsi ir į savo ganomuosius, atvykusius į šiuos atlaidus. Liepojos vyskupas su savo ganomaisiais Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus apvaikščiojo prieš Mišias. Šv. Mišių metu giedojo Skuodo parapijos choras. Po iškilmingų Mišių didžioji procesija į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus išėjo vadovaujama Telšių vyskupo J. Borutos SJ, o likusieji tikintieji Kristaus kančią, vadovaujami vysk. J. Tunaičio, apmąstė bazilikoje.

Liepos 6-ąją – penktąją atlaidų dieną – Tauragės dekanato tikintieji meldėsi už kunigus ir Mišių patarnautojus. Į pagrindines 12 val. Mišias susirinko gausus būrys kunigų ne tik iš Telšių vyskupijos, bet ir iš visos Lietuvos. Mišiose taip pat dalyvavo ir prie altoriaus patarnavo nemažas būrys ministrantų iš įvairių Telšių vyskupijos parapijų. Pagrindinėms Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Šiaulių vyskupas, Lietuvos Respublikos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis. Per šv. Mišias giedojo Tauragės parapijos didysis sumos choras. Savo pamoksle vyskupas akcentavo atsakomybės būtinybę. Šiaulių vyskupijos ganytojas sakė, jog šių dienų pasaulyje reikia atsakingų Kristaus liudytojų, kurie liudytų savo žodžiu, elgesiu, veiksmais – visu savo gyvenimu. Po Mišių itin gausiai susirinkę maldininkai iš visos Lietuvos, atvykusieji dvasininkai bei ministrantai, vadovaujami abiejų Mišias aukojusių vyskupų, išėjo į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus, kur giedodami Kalvarijos kalnų giesmes apmąstė Kristaus kančią.

Liepos 7-ąją Mažeikių dekanato tikintieji meldėsi už katechetus. Pagrindinėms 12 val. Mišioms, kurias aukėjo Telšių vyskupijos ganytojas ir kunigai iš Mažeikių dekanato bei visos vyskupijos, vadovavo ir pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Per šv. Mišias giedojo neseniai susibūręs naujai įsteigtos Mažeikių šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos bažnytinis choras. Savo pamoksle susirinkusiems tikintiesiems ir katechetams arkivyskupas priminė, kaip svarbu giliai ir autentiškai išgyventi ryšį su Dievu. Pamokslininkas taip pat pabrėžė tikėjimo perdavimo būtinybę jaunajai kartai. „Šiuolaikinius žmones gali sudominti tik tokie tikybės mokytojai ir tik tokie kunigai, kurių gyve-

nimas spinduliuoja tikėjimu ir meile“, – sakė baigdamas savo pamokslą arkivyskupas S. Tamkevičius SJ. Po 12 val. Mišių tikintieji ir būrys katechetų kartu su ganytojais išėjo į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus.

Liepos 8 dieną Palangos dekanato tikintieji buvo kviečiami melstis už vienuolius ir melsti pašaukimų į šį luomą. Pagrindinėms 12 val. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Šv. Mišių metu giedojo jungtinis Palangos, Salantų, Kretingos parapijų choras. Savo pamoksle svečias vyskupas susirinkusiems vienuoliams ir vienuolėms iš visos Lietuvos bei visiems tikintiesiems priminė Motinos Terešės, kaip pašvęstojo gyvenimo simbolio, gyvenimą ir jos begalinį pasitikėjimą Dievu. Vyskupas kvietė visus nuoširdžiai melsti Lietuvos dvasinio atgimimo ir pašaukimų į vienuolinį, taip pat ir kunigiškąjį luomą. Po 12 val. Mišių kartu su ganytojais vienuoliai ir vienuolės bei gausus būrys tikinčiųjų išėjo į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus.

Liepos 9 d. Akmenės dekanato tikintieji meldėsi už šeimas. 12 val. pagrindinėms Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Vilkaviškio vyskupas emeritas J. Žemaitis MIC. Per Mišias giedojo Akmenės šv. Onos parapijos didysis sumos choras. Savo pamoksle susirinkusius maldininkus vyskupas ragino savo namus statyti ant uolos – Kristaus, šeimose nuolat sutvirtinti tarpusavio santykius malda, sekmadienio šventimu ir bendravimu. Po 12 val. Mišių didžiajai procesijai į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, o bazilikos viduje – Vilkaviškio vyskupas emeritas J. Žemaitis MIC.

Liepos 10-ąją – antrąjį Didžiųjų atleidų sekmadienį – Klaipėdos dekanato tikintieji meldėsi už jūrininkus ir verslininkus. 12 val. pagrindinėms Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė vyskupas emeritas J. Preikšas. Per šias Mišias giedojo Klaipėdos šv. Kazimiero parapijos didysis sumos choras. Savo pamoksle vyskupas J. Preikšas kvietė visus žmones mokytis iš Viešpaties Jėzaus Kristaus ir jo Motinos Švč. M. Marijos tarnauti nelaukiant atlygio. Baigdamas savo pamokslą vyskupas pabrėžė, kad reikia dėkoti tiems, kurie mokėjo aukotis, tarnauti ir neklausė kas atlygins. Po 12 val. Mišių didžiajai procesijai į Kalvarijos Kryžiaus Kelio kalnus vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, o bazilikos viduje – vyskupas emeritas J. Preikšas.

Liepos 11-oji skirta maldoms už *Caritas* darbuotojus, medikus, slaugytojus ir visus, kurie rūpinasi sunkiais ligoniais, seneliais, vargšais, našlaičiais. Šią dieną į atlaidus rinkosi Šilutės dekanato tikintieji. 10 val. Telšių vyskupas J. Boruta SJ aukėjo Mišias Žemaičių Kalvarijos senelių namuose, kur šiuo metu gyvena 14 vienišų senelių. Šiems senelių namams vadovauja Žemaičių Kalvarijos parapijos klebonas ir bazilikos rektorius kun. Narsutis Petrikas. Po Mišių Telšių vyskupas J. Boruta SJ aplankė sunkiai vaikstančius ar jau nebegalinčius iš ligos patalo pakilti senelius, pats visiems suteikė Švč. Sakramentą. Pagrindinėms tos dienos 12 val. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis. Šv. Mišių metu giedojo Šilutės parapijos didysis sumos choras. Pamokslo metu Kaišiadorių vyskupijos ganytojas kalbėjo apie Dievo meilę žmogui, labiausiai pasireiškiančią per kryžių. Pamokslininkas ragino visus būti dosnius artimui, kad laiko pilnatvei atėjus visa tai atgautume su kaupiu. Po 12 val. Mišių didžiajai procesijai į Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ ir Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis.

Liepos 12-oji – paskutinioji Didžiųjų Žemaičių Kalvarijos atleidų diena – pagal seną tradiciją yra skirta Žemaičių Kalvarijos parapijai. 10 val. Telšių vyskupas J. Boruta SJ aukėjo Mišias, kurių metu 34 jauniems Žemaičių Kalvarijos parapijiečiams suteikė Sutvirtinimo sakramentą. Savo pamoksle ganytojas priminė tiek sutvirtinamiesiems, tiek visiems susirinkusiems maldininkams bei Kalvarijos parapijos tikintiesiems būtinybę švęsti sek-

atstovai iš Prancūzijos, Italijos, Argentinos. Šv. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Kardinolas pasidžiaugė, kad šis vienuolynas yra puiki oazė maldininkams pamąstyti, atgauti savo jėgas. „Jūs duodate pavyzdį, kaip reikia mylėti ir gyventi Šv. Raštu, kaip reikia aukoti šv. Mišias. Ypač geras pavyzdys esate mums, kunigams, kurie nuolat skubame, nuolat bėgame. Jūs gražiai išlaikote meilę šv. Mišioms. Dar daugeliui teks atrasti jūsų puoselėjamą tylos grožį“, – sakė gausiai į šventę susirinkusiems maldininkams kardinolas Audrys Juozas Bačkis.

-kad-

Jaunųjų ateitininkų stovykla Berčiunuose

Liepos 17–26 ir liepos 28 – rugpjūčio 6 d. Jaunųjų ateitininkų sąjunga Berčiūnų ateitininkų federacijos stovyklavietėje (Panevėžio raj.) surengė jaunųjų ateitininkų respublikinę vasaros stovyklą tema: „Augink mane savyje“. Joje aktyviai ilsėjosi per šimtą 8–15 metų moksleivių ateitininkų ir jų draugų, kuriems yra priimtinos krikščioniškosios tiesos bei jų praktika kasdieniniame gyvenime.

Stovykloje moksleiviai ne tik poilsavo ir draugavo, bet ir plėtojo krikščioniškąją pasaulėžiūrą, gilinosi į tautinį sąmoningumą, ugdė krikščioniškąsias ir žmogiškąsias vertybes, lavino fizines ir kūrybines galias. Kiekviena diena stovykloje prasidėdavo malda, vėliavos pakėlimu. Iki pietų vyko ugdymas pamokėlėse, po pietų organizuotas laisvalaikis, į pavakarę – šv. Mišios, po vakarienės – meninės vakaro programos, žaidimai, dalytasi įgyta patirtimi. Stovykloje įvairiais darbo metodais ir priemonėmis (per susikaupimą, žaidimus, sporto varžybas, šokį, muziką, pokalbius kultūrinėmis, religinėmis ir literatūrinėmis temomis, praktines užduotis) buvo apmąstomos katalikiškumo, šeimyniškumo, inteligentiškumo, visuomeniškumo, tautiškumo temos, surengta ateitininkų ideologijos diena, talentų diena, Eucharistinio kongreso diena, paminėti dailininko ir kompozitoriaus M. K. Čiurlionio, rašytojo K. Anderseno jubiliejai.

Stovykloje su moksleiviais nuoširdžiai dirbo vadovai – savanoriai, dauguma jų – studentai ateitininkai arba sen draugiai, talkino dvasininkai.

-jp-

Merkinės dekanato jaunimo susitelkimo diena

Liepos 19 d. Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centras Merkinėje organizavo šio dekanato jaunimui skirtą renginį Eucharistijos metų tema „Aš esu gyvybės duona“. Į renginį susirinko apie 70 jaunuolių ir vaikų iš įvairių Merkinės dekanato parapijų. Šventėje taip pat dalyvavo svečiai – ateitininkai iš Švenčionėlių. Renginį sveikinimo žodžiu pradėjo Merkinės dekanato dekanas kun. R. Rumšas. Programai vadovavo labai daug prisidėjusi prie šio renginio organizavimo tikybos mokytoja Jadvyga Lapelienė (Merkinė): ji subūrė Merkinės jaunimo grupę, renginio savanorius, kūrė plakata – logotipą.

Į renginį atvykę dekanato parapijų atstovai prisistatė giesmėmis. Vėliau visi klausėsi katechezės „Aš esu gyvybės duona“, kurią vedė Kaišiadorių vyskupijos jaunimo centro vadovė Inesa Sinkevičiūtė, šio centro dvasios vadovas kun. Kęstutis Dvareckas, referentė ses. Vincenta Slavėnaitė. Katechezės metu vaikai ir jaunimas darbo grupelėse aiškino, kaip jie supranta žodžius: „Aš Esu“, „Gyvybė“, „Duona“, ką šie žodžiai jiems reiškia.

Po pietų renginio dalyviai turėjo galimybę susipažinti su Merkinė ir jos apylinkėmis – lankytojomis istorinėmis vietomis. Po pasivaikščiojimo visi kartu su parapijos bendruomene garbino Viešpatį adoracijos metu, po to buvo švenčiama Mišios. Renginys baigėsi bendra vakariene ir linksma vakariene.

Renginiai Eucharistijos metų tematika šią vasarą jau vyko Kaišiadorių, Molėtų, Stakliškių dekanatuose.

-svs-

Paauglių vasaros stovykla „Septyni“

Liepos 18–24 d. Meteliuose, Lazdijų r., paaugliams surengta vasaros poilsio ir tikėjimo ugdymo stovykla „Septyni“, kurios iniciatorė buvo Ateitinkų federacija. Stovykloje dalyvavo vaikai iš septynių kraštų: Palomenės (Kaišiadorių r.), Kaltinėnų, Mickūnų, Panevėžio, Plungės, Simno, Vilniaus. Meteliuose stovyklavo 49 vaikai, o jiems talkino septyni vadovai: Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikai – Saulius Bužauskas, Egidijus Kazlauskas, Edgaras Krasauskas ir įvairių

madienų, praktikuoti sakramentus ir būti aktyviais parapijos bendruomenės nariais. Pagrindinėms 12 val. Mišioms vadovavo ir pamokslą pasakė apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. S. Zurbrigenas. Šv. Mišių metu giedojo Žemaičių Kalvarijos parapijos sumos choras. Į pagrindines Mišias iš Kėstaičių (buvusios parapijos, kuri sunaikinta caro įsakymu, esančios maždaug už 12 kilometrų nuo Žemaičių Kalvarijos) į šventovę atėjo per 150 Marijos legiono narių iš visos vyskupijos, taip pat 50 Marijos legiono narių atvyko iš Kauno. Sveikindamas visus susirinkusius į Didžiuosius Žemaičių Kalvarijos atlaidus, nuncijus savo pamoksle pabrėžė tobulumo – šventumo siekimo svarbą kiekvienam krikščioniui, taip pat pabrėžė tris pagrindinius kiekvienos parapijos gyvenimo ir gyvavimo momentus: meilę Eucharistijai; meilę Mergelei Marijai, Jėzaus Kristaus ir mūsų Motinai; meilę Bažnyčiai, Šventajam Tėvui, vyskupams ir kunigams. Baigdamas pamokslą nuncijus pasakė: „Su savo brangiu Kūdikėliu tepalaimina mus Mergele Marija“. Po pagrindinių šv. Mišių einant Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, o nuncijus – procesijai bazilikoje. Išlydėdamas tikinčiuosius į namus Telšių vyskupas linkėjo visiems gausios Dievo palaimos ir atlaidų dvasios savo kasdienybėje. -ksab-

Telšių vyskupijos Eucharistinis kongresas Švėkšnoje

Liepos 23–24 d. Švėkšnoje, kurios dvibokštė neogotikinė bažnyčia šiais metais švenčia 100-ąsias konsekracijos metines, vyko Telšių vyskupijos Eucharistinis kongresas, skirtas Eucharistijos metams paminėti.

Kongresas prasidėjo liepos 23 d. popietę, kada į miestelį pradėjo rinktis katalikiškasis jaunimas iš įvairių Telšių vyskupijos parapijų. Įvairaus amžiaus jaunuolių užregistruota per 600. Eucharistinio kongreso dalyviai rinkosi į didingąją Švėkšnos šv. apaštalo Jokūbo bažnyčią, kur jiems katechezę apie Eucharistiją vedė kun. Gediminas Numgaudis OFM. Po katechezės bažnyčioje šv. Mišioms, kurias aukojo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, Telšių vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys, kunigai – Telšių vyskupijos parapijų jaunimo globėjai ir jaunimo organizacijų dvasios tėvai – vadovavo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbrigenas. Po šv. Mišių prasidėjo naktinė Švč. Sakramento adoracija, kuri truko iki 8 val. ryto. Visą naktį pilnutėlėje Švėkšnos bažnyčioje prie Švč. Sakramento budėjo ir meldėsi jaunimas iš įvairių parapijų. Kiekviena adoracijos valanda buvo skirta atskirų dekanatų jaunimui.

Liepos 24 d. nuo 10 val. ryto Švėkšnos parke, kur aukotos ir šv. Mišios, būriavosi choristai ir maldininkai. Čia vyko bažnytinių chorų festivalis. Nepabūgę smarkaus lietaus žmonės klausėsi chorų atliekamų bažnytinių giesmių, po to katechezę vedė net trys kunigai: Klaipėdos šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas kun. Saulius Damašius, Telšių vyskupijos jaunimo centro ir katechetikos centro vadovas kun. Rimantas Gudlinkis ir Telšių vyskupijos licėjaus direktorius kun. Sigitas Žilys. 12 val. prasidėjo šv. Mišios. Joms vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Šv. Mišias koncelebravo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, svečiai vyskupai: apaštališkasis nuncijus arkivyskupas P. S. Zurbrigenas, Vilkaviškio vyskupas ordinaras Rimantas Norvila, Šiaulių vyskupas, Lietuvos Respublikos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriato generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, Telšių vyskupo generalvikaras prel. Juozas Šiurys bei daugiau nei 100 Telšių vyskupijos kunigų. Šv. Mišių metu giedojo visos vyskupijos jungtinis choras, kuris atliko prof. Gedimino Purlio Mišias. Jungtiniam chorui ir dūdų orkestrui, taip pat grojusiam per šv. Mišias, dirigavo pats Mišių autorius – prof. G. Purlys. Šv. Mišias tiesiogiai Lietuvos tikintiesiems transliavo LRT, II Lietuvos radijo programa *Klasika* ir *Marijos radijas*. Šv. Mišių pradžioje į susirinkusius

vyskupas, kunigus ir gausų tikinčiųjų būrį kreipėsi ir popiežiaus Benedikto XVI sveikinimą perskaitė apaštališkasis nuncijus. Šv. Mišių metu pamokslą pasakė Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ. Savo pamoksle susirinkusiems į Eucharistinį kongresą maldininkams ganytojas priminė popiežiaus Jono Pauliaus II paskelbtus Eucharistijos metus, kurie baigsis šių metų spalio mėnesį Romoje vyksiančiu Vyskupų sinodu. Arkivyskupas kalbėjo: „Eucharistijos metai ir šis vyskupijos kongresas turi vieną ir tą patį tikslą – padėti atpažinti su mumis keliaujantį Jėzų Kristų, tą vienintelį, galintį prikelti mus iš nusivylimų ir suteikti jėgų keliauti į galutinį tikslą. Jėzų galima atpažinti klausantis jo žodžių ir „laužant duoną“, t. y. švenčiant Eucharistiją“. Kalbėdamas apie būtinybę švęsti sekmadienį ir nuolat dalyvauti šv. Mišiose ganytojas sakė: „Eucharistijos kongresas pasieks savo tikslą, jei žmonės, kurie iki šiol buvo abejingi savo religinėms pareigoms ir sovietiskai žiūrėjo į sekmadienį, o ypač į šv. Mišias, skirs pakankami dėmesio tarp mūsų gyvenančiam ir mus savo žodžiu, Kūnu ir Krauju maitinančiam Kristui“.

Po šv. Mišių Telšių vyskupas J. Boruta SJ su visais vyskupais ir kunigais prie monstrancijoje išstatyto Švč. Sakramento paaukoko visą savo vyskupiją Eucharistiniam Jėzui, perskaitydamas pasiaukojimo aktą. Po šio akto per Švėkšnos miestelį iš parko bažnyčios link pajudėjo išpūdinga procesija, kurioje kiekviena parapija nešė savo vėliavas, giedojo jungtinis choras. Nors be perstojo lijo smarkus lietus, jo nepabūgę žmonės ėjo kartu su savo Išganytoju, esančiu Eucharistijoje. Eucharistinė procesija baigėsi šimtametėje bažnyčioje. Po procesijos svečiai ir valdžios atstovai rinkosi vėl parke, kur vyko agapė ir susirinkusiuosius linksmino iš Ventos atvykusi kapela „Ventukai“. Po agapės Švėkšnos bažnyčioje surengtas sakralinės muzikos koncertas. Įvairius kūrinius atliko iš Vilniaus atvykęs kolektyvas *Musica Humana*. Po koncerto bažnyčioje buvo rodomas filmas apie Švėkšną, jos bažnyčią bei apylinkes, supažindinantis su šio gražaus Žemaitijos miestelio garsia istorija bei dabarties aktualijomis. Iki pat vėlaus vakaro Švėkšnoje vyko įvairūs koncertai bei renginiai, nes miestelis šventė ir savo 496-ąsias metines. Miestelio šventę vainikavo 24 val. surengta mažoji ugnies fiesta ir fejerverkai.

Telšių vyskupijoje dar numatomi keturi dekanatų Eucharistiniai kongresai, kurių metu tikintieji toliau kviečiami gilintis į Eucharistijos slėpinį ir nuolat iš naujo išgyventi Jėzaus Kristaus, kuris ateina duonos pavidalu, meilę žmogui. Kongreso uždavinys, kurio turime siekti kiekvienas, aiškus – šioje Duonoje mes turime susitikti patį Viešpatį ir šį susitikimo džiaugsmą ir didybę nuolat iš naujo išgyventi.

-ksab-

Kryžių kalno atlaidai

Liepos 30 dieną prie Kryžių kalno susirinko neįprastai daug tikinčiųjų. Čia buvo švenčiami Kryžių kalno atlaidai – piligrimystės diena bei vyko Šiaulių vyskupijos jaunimo chorų šventė.

Iškilmės prasidėjo Šiaulių katedroje. Iš čia vienuoliktą valandą piligrimai patraukė į Kryžių kalną. Žygiui vadovavo Šiaulių vyskupas, Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis. Eisenos priekyje žygiavo Lietuvos kariai. Piligriminės kelionės pradžioje nuotaiką kėlė kartu giedamos giesmės, vėliau stiprybės teikė rožinio slėpiniai. Pasirodžius Kryžių kalnui, kalbėta litanija, dėkota Marijai giesmėmis. Po beveik tris valandas trukusios kelionės piligrimai ir kiti maldininkai susikaupė Atgailos sakramento šventimui.

Šventosioms Mišioms pasirengti padėjo kunigas Artūras Kazlauskas. Eucharistiją jis apibūdino kaip padėką, nes krikščionis žino, kad viskas, ką turi, kas jis yra, yra Dievo dovana; kaip gyvenimo mokyklą, kur mokomasi krikščioniškojo gyvenimo meno; kaip buvimo kartu laiką, nes Eucharistija –

specialybių studentės savanorės – Raimonda Jankauskaitė, Julita Kniuraitė, Miglė Talakauskaitė, Loretta Vaičiaitė. Pagrindinė stovyklos tema – Šventasis Raštas, kuriame taip pat apstu septynetų. Stovykloje vaikai ieškojo paslėpto Šventojo Rašto, vaidino pagal jo ištraukas, skaitė, dalijosi mintimis apie Dievo žodį, klausėsi įvairių svečių, kurie kalbėjo skirtingomis biblinėmis temomis. Stovykloje viešėjo ir Metelių Kristaus Atsimainymo parapijos bažnyčioje šv. Mišias aukojo Vilkaiviškio vyskupas Rimantas Norvila. Jis vaikams rodė ir išsamiai komentavo daug vaizdų iš Šventosios Žemės, kurioje gyveno visi Šventojo Rašto veikėjai. Susitaikymo pamaldas parengė Lazdijų šv. Onos parapijos klebonas Gintaras Urbštas, Šakių šv. Jono Krikštytojo parapijos vikaras Donatas Rolskis. Šv. Mišias šventė ir vaikams pritaikytas homilijas sakė kunigai Arūnas Simonavičius, Mindaugas Martinaitis, Kęstutis Kėvalas. Taip pat stovyklautojus aplankė Lietuvos Biblijos draugijos direktorius Mykolas Mikalajūnas. Jis vaikams papasakojo apie Biblijos leidimus, apie didžiulę bangžuvę, kuri kartu su bibrine paroda keliauja po Lietuvą, apie įvairių krikščioniškųjų konfesijų moksleiviams rengiamą rašinių konkursą: „Biblija – jėga!“ bei apie kitus piešinių konkursus. Paaugliams skanių dovanų atvežė Ateitinių federacijos sendraugių vadovė Reda Sopranaitė, projekto „Septyni“ pagalbininkai Jono ir Redos Dapšauskų šeima su sūnumi Eliju iš Salantų.

Kasdien po pietų vaikai kartu su vadovais žaidė įvairius žaidimus, maudėsi Metelių bei Dusios ežeruose, rinko vaistažoles, sportavo, aplankė kapines, tvarkė aplinką, rinko kitų poilsiautojų paliktas šiukšles. Vakarodavo prie laužo, kuriam patys vaikai iš miško parsinešdavo sausų malkų ir prisirinkdavo kankorėžių, kepė bulves, grojo gitaromis, giedojo giesmes iš specialiai stovyklai išleisto giesmynėlio, šoko įvairius šokius, ėjo į naktinius žygius. Taip pat paaugliai aplankė ne tik tuos Metelių gyventojus, kurie stovyklautojams nešykštėjo pieno, varškės, kiaušinių, bulvių, agurkų ir kitų kaimiškų gėrybių, bet ir sunkiai sergančius kaimo žmones. Vyktą į Liškiavą, Druskininkus, Žuvinto rezervatą. Aplankyta garsi Dzūkijos piligrimų šventovė – Kryžių koplyčia. Ją, beje, statydino Metelių parapijos klebonas, ir Lazdijų dekanas kan. Vytautas Prajara, stovyklos „Septyni“ globėjas ir palaikytojas.

Daugumos stovyklavusių paauglių šeimos gausios, o tėvai sunkiai verčiasi, todėl ne visada įstengia savo vaikus išleisti poilsiauti. Šioje stovykloje rėmėjų ir geradarių dėka vaikai galėjo už simbolinį mokestį turiningai ir įdomiai atostogauti. Kiekvienas stovyklos dalyvis dovanų gavo po giesmynėlį, kepurę, ant kurios rinko draugų linkėjimus ir autografus, bei Lietuvos Biblijos draugijos išleistą Naująjį Testamentą. Visi buvo pamokyti, kaip kasdien po truputį skaityti Šventąjį Raštą, kad Dievo žodis iš tiesų maitintų žmogaus gyvenimą ir teiktų patarimą, paguodą, džiaugsmą.

Tęstinis projektas „Septyni“ vyksta jau treči metai. Dosnių žmonių ir darbščių studentų savanorių dėka per trejus metus stovyklose apie 200 Lietuvos kaimų ir miestų paauglių turėjo galimybę daugiau sužinoti apie krikščionišką tikėjimą, patirti bendruomenės gyvenimą, susirasti draugų, turinčių daugiau pailsėti. -sbuž-

ES projektas SOCRATES/ GRUNDTVIG 2

Nuo 2004 m. rugpjūčio 1 d. ES projekte „Krikščioniškųjų vertybių perteikimo įvairiose Europos šalyse palyginimas“ dalyvavo Vokietija, Lenkija ir Lietuva. Projektą kūrė, organizavo ir jo dalyvius telkė trys šių šalių institucijos: Halėje įsikūręs Saksonijos katalikiškojo suaugusiųjų švietimo centras (Katholische Erwachsenenbildung im Land Sachsen-Anhalt e. V./ Außenstelle Halle, KEB), Gniezno metropolijos kurija ir Katechetikos centras (Kuria Metropolitalna, Wydział Katechizacji i Szkół Katolickich) ir Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centras (KVKC). Baigiantis pirmiesiems projekto metams, liepos 26-ąją apžvelgti ir įvertinti nuveikti darbai.

Svarbu tai, kad trijų šalių atstovams iš skirtingų institucijų, turintiems savitą, kartais labai skirtingą, o kartais šiek tiek panašų požiūrį į visuomenę ir Bažnyčią, pavyko intensyviai bendrauti ir bendradarbiauti, netgi nepaisant kalbos barjero. Tai yra ypatinga sėkmė, tegu ir mažas, bet gražus įnašas į kartu augančią Europą. Projekto tikslas – kad Europa augtų ne tik kaip „ekonomikos bendruomenė“, bet ir kaip „vertybių bendruomenė“. Projekto dalyviai gilinasi, kaip gali bažnytinės institucijos, o ir kiekvienas žmogus, jei ne plačiu mastu, tai bent jau „savo kieme“ prisidėti prie krikščioniškųjų vertybių perteikimo ir puoselėjimo.

tai Dievo šeimos sambūris; kaip Dievo ir žmogaus vienybės laida, nes per Eucharistiją susivienijama su Kristumi ir tarpusavyje.

Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius SJ, koncelebravo apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Šiaulių ir kitų vyskupijų kunigai. Giedojo jungtinis Šiaulių vyskupijos choras, suburtas Vilmos Klumbytės iniciatyva.

Apaštališkasis nuncijus šventųjų Mišių pradžioje dėkojo vyskupui Eugenijui Bartuliui už nuoširdų ir brolišką pakvietimą dalyvauti piligrimystėje į Kryžių kalną. Taip pat perdavė tikintiesiems Šventojo Tėvo Benedikto XVI sveikinimą bei apaštališkąjį palaiminimą. Buvo prisimintas ir popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymas ir malda Kryžių kalne, paminėta Kristaus aukos ant kryžiaus svarba. „Kryžius iš tiesų yra gyvybės medis ir amžinos sandoros altorius“, – sakė arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas.

Šv. Mišių metu pamokslą sakęs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis akcentavo iš kryžiaus spinduliuojančią Kristaus meilę. „Kryžius – įstabiausia mūsų gyvenimo knyga. Čia mes skaitome Dievo meilės darbus mums ir mūsų meilės šauksmą Dievui. Čia sužinome, ką Dievas mums teikia ir ko jis laukia iš mūsų. Sužinome, kad ir mūsų gyvenimo kančia yra prasminga ir nuopelninga, – sakė vyskupas. – Kol esame gyvi, padarykime viską, kad klestėtų tikėjimas, stiprėtų viltis, o meilė sušvistų visomis vairovorykštės spalvomis“.

Po Mišių prasidėjo Šiaulių vyskupijos jaunimo chorų šventė. Ją pagyvino pantomima „Orkestras“ (koordinatore Sandra Valavičiūtė), Telšių seminarijos auklėtinių spektaklis, dainininkų Lino ir Simonos atliktos dainos. -irat-

Iškilmingas pal. Jurgio Matulaičio minėjimas Marijampolės bazilikoje

Liepos 10–17 d. šventiškai išpuoštoje Marijampolės bazilikoje vyko Pal. Jurgio Matulaičio beatifikacijos metinių minėjimas ir atlydai.

Liepos 10-ąją, pirmąją iškilmės dieną, tikintieji meldėsi už žemdirbius, darbininkus ir verslininkus. Vidurdienį Mišias aukojo parapijos klebonas kun. Darius Tomas Davainis MIC. Sveikindamas susirinkusius parapijiečius ir svečius maldininkus, klebonas linkėjo iš naujo pajusti Dievo malonės troškimą ir šventųjų bendravimo jaukumą.

Liepos 11 d. prie palaimintojo altoriaus Mišias aukojo septyni lenkų kunigai kartu su pusketvirto šimto piligrimų iš Varmijos arkivyskupijos, pėsčiomis keliavusių į Vilniaus Aušros Vartų šventovę. Tai jau penkioliktoji tokio pobūdžio piligrimystė, kasmet organizuojama nuo 1991 m. Šiais Eucharistijos metais jos šūkiu pasirinkti Jėzaus žodžiai: „Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame“ (Jn 6, 56).

Vidurdienio Mišių koncelebracijai vadovavo vysk. Rimantas Norvila. Pamokslą pasakė Balbieriškio klebonas g. kan. Robertas Bruzga, kvietęs palaimintojo pavyzdžiu siekti širdžių ramybės, kaip vieną iš žmones slegiančio nerimo, depresijos priežasčių įvardijęs per didelį susirūpinimą savimi, artimo meilės stoką. Dienos maldų intencija – už kenčiančius nuo priklausomybių – tikintiesiems pasiūlė konkrečią kryptį, kurlink kreipti dėmesį nuo savo vargų ir rūpesčių.

Liepos 12-ąją – arkiv. Jurgio Matulaičio beatifikacijos dieną – maldininkai prašė Dievo palaimos socialiniams darbuotojams ir karitiesiems. Pagrin-

dinių Mišių koncelebracijai vadovavo Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Aleksoto dekanas ir Aukštosios Panemunės parapijos klebonas kan. Deimantas Brogys pamokslė priminė, kad materialinės vertybės nėra vienintelis dalykas, kurio stokoja dažnas žmogus. Tikra gerovė nei sukuriam, nei išlaikoma be Dievo pagalbos, ką labai gerai suprato ir raštais bei gyvenimo pavyzdžiu liudijo pal. Jurgis Matulaitis.

Liepos 13 d. buvo skirta maldai už dvasininkus, vienuoles ir vienuolius bei melsta dvasinių pašaukimų. Vidurdienio Mišiose, kurių koncelebracijai vadovavo vysk. Rimantas Norvila, kartu su visais dalyvavo ir gražus būrys seserų vienuolių iš įvairių Vilkaviškio vyskupijoje dirbančių kongregacijų. Pamokslininkas Kudirkos Naumiesčio parapijos vikaras kun. Rimas Pilypaitis kvietė būti Evangelijos minimais mažutėliais, tarsi akmenimis, arčiausiai prigludusiais prie pamato, kertinio akmens – Jėzaus Kristaus, kurio dėka Dievą pažįstame kaip mylintį Tėvą. Kaip ir ankstesniais metais, Kudirkos Naumiesčio parapija į iškilmę atsivežė vaikus, šiemet priėmusius Pirmąją Komuniją.

Liepos 14 d. pagrindinių Mišių koncelebracijai vadovavo vysk. Juozas Žemaitis MIC. Šią dieną, skirtą maldai už ligonius ir neįgaliuosius, gydytojus ir slaugytojus, Mišiose dalyvavo ir sunkesnių ligų prislėgtieji bei jų globėjai, taip pat Marijampolės „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenė. Pamokslą sakęs Leipalingio parapijos klebonas kun. Jonas Alesius priminė pal. Jurgio Matulaičio žodžius apie tai, kad rodydami didelę pagarbą kryžiui – žmonijos išganymo ženklui – taip pat turime nuoširdžiai gerbti kiekvieną žmogų, kuriam tas išganymas skirtas.

Liepos 15 d. tikintieji meldėsi, kad dvasiškai atsinaujintų parapijos. Vidurdienio Mišių koncelebracijai vadovavo Zalsburgo arkivyskupas Aloisas Kothgasseris SDB, kartu su daugiau nei dviem šimtais maldininkų iš Austrijos dalyvavęs piligriminėje kelionėje. Be arkivyskupo, svečių grupėje buvo apie dešimt kunigų. Maldininkai iš Austrijos kasmet drauge vyksta į įvairius kraštus. Šiemetinėje jų kelionėje apsilankymas Marijampolėje nebuvo atsitiktinis. Kartu su grupe atvykusi p. Brunhilde Sigl ne kartą yra padėjusi Vilkaviškio vyskupijos Katechetikos centrui rengti seminarus tikybos mokytojams, o vyskupijos *Caritas* organizacija, jos ir kitų rėmėjų iš Austrijos padedama, vykdo projektą „Ligonių slauga“. Beje, už materialinę ir kultūrinę paramą Marijampolės miestui 2000 m. vasario 17 d. poniai Brunhilde Sigl suteiktas šio miesto garbės pilietės vardas. Mišių metu pamokslą sakęs vyskupo vikaras prel. Matthäusas Appesbacheris pabrėžė gražius tarpusavio pagalbos ryšius tarp Austrijos ir Lietuvos, kurie visada abipusiai praturtina tiek davėjus, tiek gavėjus, jei tik jie vieni kituose stengiasi matyti brolius ir seseris, vieno Dievo vaikus.

Liepos 16 d. bazilikoje buvo meldžiamasi už jaunimą ir švietimo darbuotojus. Pagrindinių Mišių koncelebracijai vadovavo vysk. Rimantas Norvila. Pamokslė ganytojas priminė popiežiaus Jono Pauliaus II mintis jaunimui, išsakytas jo apsilankymo Lietuvoje metu. Šventasis Tėvas tuomet ragino jaunimą sergėtis vartotojiškumo bei egoizmo, pašlijusios dorovės ir abejingumo religijai. Vyskupas drąsino visus, kad padėtų jaunimui įgimtą veržlumą nukreipti kilniems siekiams.

Apie 170 jaunuolių iš įvairių vyskupijos parapijų vidurdienį susibūrė kunigų seminarijoje, kur pradėjo ruošti piligriminei kelionei pėsčiomis į pal. Jurgio Matulaičio tėviškę Lūginėje. Diak. Linas Šipavičius MIC ir kun. Andrius Šidlauskas MIC jiems priminė palaimintojo gyvenimą, kuriame išsiskleidė Šventojo Rašto žodžiai: „Nugalėk pikta gerumu“ (*Rom 12, 21*), vėliau įrašyti į jo vyskupišką herbą. Jaunimas susipažino su šios apaštalo Pauliaus minties kontekstu, taip pat apsvarstė bei inscenizavo įvairias konkrečias situacijas, kuriose blogis įveikiamas gerumu. Vėliau, gavę vysk. Rimanto

Pirmasis šio projekto žingsnis žengtas „namuose“. Kiekvienoje šalyje dalyviai nagrinėjo, kaip vertybės perteikiamos jų tautoje. Kaišiadorių vyskupijoje vykusių seminarų metu kalbėta apie krikščioniškųjų vertybių įvairius kontekstus, kuriose jos atpažįstamos, puoselėjamos ir perduodamos: pvz., lietuvių tautos tradicijos, Šv. Raštas, šeima. Gniezno vyskupijoje buvo akcentuojama, kokios yra galimybės ir ribos krikščioniškasis vertybes perteikiant katechezėje. Magdeburge nagrinėtos moralinės teologijos temos: pagrindinė žmogaus gyvybės vertybė, nėštumas ir vėlyvasis abortas, eutanazija ir t. t.

Dviejų tarptautinių susitikimų, vykusių Gniezne bei Birštone, metu projekto dalyviai iš visų trijų šalių keitėsi patirtimi, dalijosi išvalgomis, pristatė krikščioniškųjų vertybių perdavimo situaciją jų šalyje, pabrėžė vertybių svarbą kartu augančiai Europai. Nemažai laiko buvo skirta susipažinti su specialia metodika. Lietuvoje vykusiame tarptautiniame susitikime vokiečiai išsamiai pristatė Marchtaler planą bei Franz Kett metodą, kaip puikius vertybių perteikimo ir skiepijimo įrankius. Šie metodai buvo ne tik aptarti, bet ir išbandyti praktinių užsiėmimų metu.

Antraisiais projekto metais planuojama intensyviai keistis patirtimi, taip pat numatomas projekto dalyvių bei koordinatorių visos projekto veiklos apibendrinamasis – baigiamasis tarptautinis susitikimas Vokietijoje. -jup-

Vynmedžio bendruomenės vasaros stovykla

Vilniuje veikianti „Tikėjimo ir šviesos“ Vynmedžio bendruomenė, liepos 11–17 d. Vajasiškyje, Zarasų raj., surengė vasaros stovyklą. „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenė vienija priešingai neįgalius žmones, jų šeimas bei draugus, kurie nori išmokti nesavanaudiškai savanoriauti kitų žmonių labui ir taip tarnaujant atrasti savo pašaukimą gyvenime ir Bažnyčios tarnysčių įvairovėje. Vasaros stovyklos – tradicinė kasmetinė bendruomenės išvyka, kuri padeda žmonėms iš naujo atrasti vienas kito dovanas, sustiprinti draugystę, pailsėti nuo kasdienių rūpesčių ir dvasiškai atsinaujinti.

Stovyklautojams patarnavo bendruomenės kapelionas, Vilniaus bernardinų bažnyčios vikaras kun. Ramūnas Mizgiris OFM. Bendruomenė Vajasiš-

kio šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje šventė šv. Mišias, meldėsi rožinį, klausėsi kunigo dvasinių konferencijų, giedojo, šoko, šventė, žaidė žaidimus, išskylavo prie Alksnio ežero, aplankė vietinius gyventojus. Stovyklautojai gyveno Vajasiškio klebonijoje, kuri ilgai buvo be šeimininko, nes parapijoje nuolat reziduoja kunigo nėra, ji aptarnaujama kaimyninės Daugailių parapijos klebono. Sugriuvusi, nuniokota klebonija dabar pamažu tvarkoma iš Prancūzijos atvykusio apaštalaujančio pasauliečio Patrico Kergosieno. Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas ir vyskupas emeritas Juozas Preikšas jam leido įsikurti Vajasiškyje, kad čia atsidarytų šeimų, jaunimo rekolekcijų, stovyklų židinys. Pats namų šeimininkas – gaisrininkas, tapo ikonas, savo rankomis ir nuosavomis lėšomis Vajasiškio klebonijos antrajame aukšte įrengė koplytėlę, tvarko kitus kambarius bei aplinką. Žiemos metu misionierius važiuoja į Prancūziją ir užsidirba pragyvenimui, o vasarą Lietuvoje rengia stovyklas visiems norintiems dvasiškai atsigausti.

-sbuž-

Keliais žodžiais

Naujamiestis. Liepos 3–10 ir 15–22 d. Naujamiestio parapijos namuose vyko tarptautinė jaunimo stovykla „Europos sielos beieškant“, skirta pasirengti Pasaulio jaunimo dienoms Kelne. Stovykloje dalyvavę 15–19 metų jaunuoliai domėjosi Europos vienybės, politikos, kultūros, dvasingumo klausimais.

-jj-

Vertimai. Liepos 11–24 ir rugpjūčio 1–14 d. Vertimuose (Jurbarko raj.) organizacija A. C. *Patria* surengė darbo ir poilsio vasaros stovyklą. Joje 15–22 m. amžiaus stovyklos dalyviai – A. C. *Patria* darbuotojai ir savanoriai, Kauno senamiesčio vaikų dienos centro lankytojai bei Jurbarko dekanato jaunimas – ne tik kūrybiškai ilsėjosi (keliavo, sportavo, darė skulptūras), bet ir remontavo senas klebonijos patalpas, kur bus įkurtas kultūros centras. Šiame kultūros centre, kurio projektą finansuoja įvairūs Lietuvos ir užsienio fondai, bus rengiami susitikimai, konferencijos, seminarai, įvairūs kultūriniai renginiai.

-jp-

Jonava. Liepos 20 d. atstatytas restauruotas 5 metrų aukščio Skarulių šv. Onos bažnyčios kryžius. Kryžių restauravimą įmonė „Kauno kalviai“, atstatė UAB „Resteksa“. Atstatymo darbams vadovavo direktoriaus pavaduotojas Marius Rastauskas.

Norvilos palaiminimą prie palaimintojo altoriaus Marijampolės bazilikoje, piligrimai su giesme pradėjo maldingą kelionę į Lūginę, kur, vadovaujant kun. Andriui Sidlauskui MIC, šventė Mišias ir bendravo broliškoje agapėje. Vakare bazilikoje prasidėjo Švč. Sakramento adoracija, trukusi visą naktį.

Liepos 17 d. 12 val. įvyko pagrindinės atlaidų iškilmės. Mišioms vadovavo apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbriggenas, koncelebravo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vyskupai emeritai Juozas Preikšas ir Juozas Žemaitis MIC. Pamoksle apaštališkasis nuncijus priminė gausioje ir pamaldžioje šeimoje prasidėjusį pal. Jurgio Matulaičio kelią į šventumą, kurio siekti jis ragino negailint nei laiko, nei jėgų. Kadangi paskutinė atlaidų diena buvo skirta būtent maldai už šeimas, ganytojas pabrėžė būtinybę saugoti vyro ir moters santuoka pagrįstą ir gyvenimo dovanai atvirą šeimą, kuri gali ir turi būti „mažąją namų Bažnyčią“.

Mišios baigėsi iškilinga Eucharistine procesija. Po visų apeigų maldininkai seminarijos kiemelyje tradiciškai susirinko į agapę, kur visus linksmo šių metų LTV laidos „Gero ūpo!“ finalininkė ir nugalėtoja kapela „Metelys“ kartu su jos aktyviu dalyviu Metelių parapijos klebonu kan. Vytautu Prajara.

-apn-

Renginiai Panevėžio vyskupijoje

Šeimų stovykla Baltriškėse

Liepos 6–10 d. Baltriškėse vyko šeimų stovykla „Aš esu pasaulio šviesa“. Broliai šią temą iš Jono evangelijos pasiūlė kviesdami dar kartą pamąstyti, priimti į savo gyvenimą Jėzų, kad šeimos gyvenimas vėl suspindėtų jo šventumo šviesa. Į stovyklą susirinkusios šeimos buvo kviečiamos kasdien gyventi Tiberiados brolių maldos ritmu, t. y. dalyvauti Valandų liturgijoje, šv. Mišiose, Švenčiausiojo Sakramento adoracijoje. Drauge su bendruomenės broliais darbuotasi, melstasi rožinį. Vakaraus prie bendruomenės laužo išgyventas didelės bendruomenės – šeimos susitikimo džiaugsmas. Broliai kasdien skaitė trumpas paskaitas Šv. Rašto temomis ir apie šventųjų gyvenimą.

Tiberiados bendruomenė turi didelę šeimų pastoracijos patirtį, sukurtos šeimų stovykloms būdingos tradicijos. Po pirmosios susitikimo dienos paprastai būna tokia kitų dienų seka: poros diena, kai sutuoktiniai vienu du turi progą sugrįžti į savo šeimos pradžią, prisiminti savo Santuokos sakramentą, mintimis pereiti nueitą kartų kelią ir atrasti, kaip Dievas vedė ir veda kasdien, suprasti, kad santuokos puota nepasibaigė, bet tęsiasi ir geriausias vynas yra paliktas pabaigai, kaip Kanos vestuvėse. Dykumos dieną išinama į vienumą atnaujinti asmeninį santykį su Dievu Tėvu. Šeimos dienos metu šeimos gauna apylinkių žemėlapių ir geram pusdieniui iškeliauja pabūti drauge, pasidžiaugti gražiausiomis metų patirtimis bei pagalvoti, kaip norėtų gyventi toliau. Paprastai šios dienos vakare broliai meldžiasi už kiekvieną šeimą ir jos intencijas – tai ypatingas šeimų palaiminimo vakaras. Stovyklą vainikuoja sekmadienio Eucharistijos šventimas.

Panevėžio ir Krekenavos dekanatų jaunimo dienos

Liepos 3 d. Truskavoje vykusiose Panevėžio ir Krekenavos dekanatų jaunimo dienose dalyvavo apie du šimtus jaunų žmonių. Šiomis jaunimo dienomis baigėsi aštuoniasdešimties piligrimų kelionė iš Krikštėnų į Truskavą, kuriai vadovavo bendruomenės „Pain de Vie“ įkūrėjas Pascal Pingault iš Prancūzijos. 160 km piligrimystė truko visą savaitę. Jaunimo dienų šv. Mišias aukėjo Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas ir dar keletas kuni-

gų. Įžangos žodyje ganytojas sakė: „Matydamas tokią jauną Bažnyčią čia, Truskavoje, galiu drąsiai kartu su popiežiumi Benediktu XVI sakyti, kad Bažnyčia yra gyva. Bažnyčia yra amžinai jauna. Kai jaunimas priima Suvirtinimą, kai jūs įvairiomis atgailos ir Lietuvos atgimimo intencijomis išsiruosite į piligrimystę kaitroje, kad Dievo žodis būtų gyvas, tai irgi parodo, kad Bažnyčia jauna“. Per pamokslą vyskupas plėtojo sekmadienio Evangelijos mintis ir piligrimystės palaimingumo temą.

Kupiškyje pagerbta mokslininkė Aldona Vasiliauskienė

Liepos 14 d. Kupiškyje buvo pagerbta mokslininkė Aldona Vasiliauskienė. Ta proga Kupiškio bažnyčioje padėkos šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupo generalvikaras dr. Robertas Pukenis, kanauninkai Bronius Antanaitis ir Vladas Rabašauskas. Drauge meldėsi arti 20 kunigų. Kupiškėnai pagerbė mokslininkę jos 60-mečio proga surengdami jos nuveiktų darbų kultūros, mokslo, religijos srityse parodą. Šventės meninė programa ir sveikinimai vyko miesto bibliotekoje. Į renginį atvyko taip pat Vilniaus Švč. Trejybės graikų apeigų Katalikų Bažnyčios klebonas Petro Pavlo Jachimec kartu su broliu Terencijumi. Svečias dėkojo Dievui už mokslininkės nuveiktus darbus tyrinėjant bazilijonų istoriją, veiklą, skleistą dvasingumą.

-kad-

Šv. Mišių patarnautojų stovykla

Liepos 13–17 d. Telšių vyskupijoje pirmą kartą vyko šv. Mišių patarnautojų stovykla „Pašaukei mane“. Patarnautojai į stovyklą atvyko iš visos vyskupijos, o pati stovykla surengta Žemaičių Kalvarijoje, buvusiam dominikonų vienuolyne, kur šiuo metu įsikūręs Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos parengiamasis kursas. Atsiliepdami į Telšių vyskupo J. Borutos SJ raginimą daugiau dėmesio skirti naujų pašaukimų ugdymui, šią stovyklą suorganizavo Telšių vyskupijos jaunimo centras ir Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarija. Jai vadovavo Telšių jaunimo centro bendradarbė Janina Šalkauskytė ir kunigų seminarijos VI kurso klierikai.

Stovyklos metu buvo iškeltos trys pagrindinės temos: patarnautojas – gero žodžio apaštalas; patarnautojas – Viešpaties laiko apaštalas; patarnautojas – Viešpaties slėpinio apaštalas. Kiekvieną dieną iki pietų patarnautojai gilinosi į minėtas temas. Stovyklautojai nuolat bendravo su Telšių licėjaus direktoriumi kun. S. Žiliu, parengiamojo kurso vadovu kun. Jonu Aču, seminarijos rektoriumi mons. teol. lic. A. Lape. Teminiuose užsiėmimuose įgytas žinias patarnautojai pritaikė dalyvaudami šv. Mišių liturgijoje Žemaičių Kalvarijos bazilikoje. 13 metų ir vyresni stovyklos dalyviai nuolat buvo užimti: mokėsi liturgijos, laisvalaikiu žaidė judrius, mąstymą ugdančius žaidimus, tokiu būdu bendraudami tarpusavy ir labiau pažindami vieni kitus. Neapsieita ir be siurprizų, vienas jų – kelionė į Platelius. Ministrantai aplankė Platelių regioninį parką, militarizmo muziejų, klausėsi sakralinės muzikos koncerto Platelių bažnyčioje, kur dalyvavo ir šv. Mišiose. Likusį kelionės laiką praleido prie Platelių ežero maudydamiesi ir svečiuodamiesi gražioje kaimo sodyboje prie Beržoto ežero.

Paskutinį stovyklos vakarą nešdami pačių pasidarytą medinį simbolinį kryžių kartu su klierikais, stovyklos vadovais ir keletu kunigų, giedodami ir eidami Kalvarijos Kryžiaus kelio kalnus, apmąstė Kristaus kančią ir gilinosi į jos esmę ir prasmę. Sekmadienį bazilikoje buvo aukojamos iškilmingos padėkos šv. Mišios, po kurių visi patarnautojai ir jų stovyklos vadovai papietavo ir vieni su kitais atsiveikinę išsiskyrė su džiugia viltimi susitikti tokioje stovykloje ir kitais metais.

-ksab-

● Liepos 23 d. klebonas dekanas kun. Sigitas Bitkauskas parapijos paracinės tarybos nariams, choristams, tikybos mokytojams suorganizavo įdomią ekskursiją į Rytų Lietuvą. Aplankytos Kavarsko, Anykščių, Svėdasų, Rokiškio bažnyčios. Zarasų dekanas klebonas kun. Remigijus Kavaliauskas, Molėtų klebonas dekanas kun. Kęstutis Kazlauskas papasakojo apie veiklą jų parapijose, tikybos mokymo problemas, pasidalijo patirtimi. Lankytasi naujojoje Utenos bažnyčioje.

● Liepos 24 d. Jonavos šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje buvo švenčiami tituliniai atlydai. Sumos šv. Mišias aukojo ir turiningą pamokslą pasakė Kaišiadorių vyskupijos Darsūniškio parapijos klebonas Ažuolas Miliauskas.

● Liepos 27 d. pasirengta restauruoti Jonavos šv. apaštalo Jokūbo bažnyčios požemių kriptą, kurioje ilsisi grafų Korvin Kosakovskių palaikai. Kriptos restauravimo projektą rengia UAB „Lietuvos paminklai“ (architektė Birutė Biekšienė, ekspertas Jakovas Mendelevičius).

● Liepos 31 d. Jonavos parapijos Skarulių šv. Onos bažnyčioje vyko tituliniai atlydai. Sumos šv. Mišias aukojo Kėdainių dekanato Šėtos parapijos klebonas kun. Gintautas Naudžiūnas. Į vienintelius šioje bažnyčioje švenčiamus atlydus susirinko daug žmonių iš įvairių Lietuvos vietų. Kaip ir kasmet, dalyvavo Seimo narys, buvęs Skarulių parapijietis Pranas Vilkas. Po Mišių buvo pašventinti du kryžiai: vienas ką tik restauruotas didžiulis, 5 m aukščio, ant bažnyčios, kitas sunaikintam Skarulių kaimui atminti skaruliečių pastatytas skverelyje. Kryžius pašventino dekanas Jonavos klebonas kun. Sigitas Bitkauskas. -ksb-

Tiltagaliai. Čia liepos 16–24 d. vyko Šv. Jono kongregacijos brolių organizuota stovykla šeimoms „Aštuoni Jėzaus vardai“. Kiekvieną stovyklos dieną buvo apmąstomas kuris nors Šv. Jono evangelijoje aptinkamas Jėzaus vardas. Šia tema stovyklautojai klausėsi Šv. Jono brolių vedamų paskaitų. Stovyklos dalyviai galėjo išgirsti atsakymus į jiems rūpimus klausimus, diskutuoti grupėse. Dienotvarkėje buvo numatytas laikas šv. Mišioms, maldai, Šventojo Rašto apmąstymui. Vienas vakaras skirtas Susitaikinimo sakramentui, o kitą dieną organizuota piligriminė kelionė į Krekenavą ir Upytę. Susitiktą su iliuzionistu bei vakarota su folkloriniu ansam-

bliu. Stovyklos metu vyko atskira programa vaikams pagal amžiaus grupes. Rengiant stovyklą ir jos metu Šv. Jono broliams aktyviai talkino apaštališkios Šv. Jono seserys. -tv-

Šventoji. Liepos 17–21 d. čia vykusioje „Sutuoktinių susitikimų“ stovykloje dalyvavo 12 sutuoktinių porų su savo atžalomis – iš viso 49 žmonės. Stovyklą lydėjo tėvas Stasys Kazėnas SJ. Kas rytą stovyklautojai susirinkdavo bendrai maldai, po pusryčių gvildendavo aktualias santuokinio gyvenimo temas. Popietę susirinkdavo kun. Stasio Kazėno SJ vestoms dvasinėms pratyboms. Rita Truskauskienė parengė popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos *Evangelium vitae* pristatymą. Tėčiai ir mamos, plojant ir pritariant vaikams, rungėsi Živilės ir Sauliaus Mautlevičių parengtoje viktorinoje. Vaikai vyko į Klaipėdos pilį, muziejų ir delfinariumą. Kasdienių šv. Mišių metu giedojo stovyklautojų vaikų chorelis. Stovyklą rėmė Vokietijos katalikų solidarumo akcija *Renovabis*. -dl-

Kazlų Rūda. Liepos 31 d. Švč. Jėzaus Širdies parapijos bažnyčioje po šv. Mišių vyko susitikimas su Vilkaviškio vyskupijoje dirbančiomis įvairių kongregacijų vienuolėmis. Dalyvavo Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų, Eucharistinio Jėzaus ir Švč. Mergelės Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos kongregacijų seserys, kurios papasakojo apie pašaukimus, vienuolinį gyvenimą, parodė vaizdelį iš audringos gyvenimo jūros. Susitikimo pabaigoje seserys ragino melstis už vienuolius ir melsti pašaukimų į vienuolinį gyvenimą. -vf-

Šventoji. Liepos 19–26 d. ir liepos 26–rugpjūčio 2 d. Petrašiūnų šv. Vincento Pauliečio parapijos choro vadovų iniciatyva buvo surengtos vasaros poilsio stovyklos. Stovykla šios parapijos jaunimo choro dalyviams ir adoruotojams vyko pagal programą „Pažink save“. Taip pat surengta stovykla Petrašiūnų vaikų dienos centro vaikams. Joje per žaidimus, piešimą, maldą buvo mokomasi bendrauti, išgyventi Dievo artumą, Eucharistijos slėpinį. Petrašiūnų vaikų dienos centre vaikais rūpinasi tėvai kapucinai, socialinės darbuotojos, savanoriai. Jį lanko apie 30 vaikų. Čia jie ruošia pamokas, valgo, žaidžia, švenčia šventes, dalyvauja kultūrinuose renginiuose, mokosi atsakomybės ir įsipareigojimo. -jpb-

KRYŽIAUS SLĖPINYS

22 eilinis sekmadienis (A)

Jer 20, 7–9; Rom 12, 1–2; Mt 16, 22–27

Pereitą sekmadienį skaitėme, kokius didžius įgaliojimus gavo apaštalas Petras. Jam suteiktos aukščiausios pareigos, atiduodami Kristaus Bažnyčios raktai. Bet tuojau po to Petro laukia naujas netikėtumas. Kristus ima kalbėti apie jo laukiančią kančią ir mirtį. Petras, pasijutęs Bažnyčios vadovu, išdrįsta Viešpatį sudrausti: „Nieku gyvu, Viešpatie, tau neturi taip atsitikti!“.

Kaip pavadinti šį Petro elgesį? Pats Viešpats įvertina Petro žodžius: „Eik šalin, šėtone! Tu <...> mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis“. Ką reikia mąstyti žmonių mintimis?. Valandėlę sustokime prie šių žodžių. Kartą apaštalų Jokūbo ir Jono motina prašė Jėzų: „Sakyk, kad šitie abu mano sūnūs tavo karalystėje sėdėtų vienas tavo dešinėje, o kitas kairėje“. Jėzus tuomet atsakė: „Nežinote, ko prašote“. Šis trumpas pokalbis parodo, kokį klaidingą požiūrį į Dievo karalystę turėjo to meto žmonės. Ir apaštalai, ir dauguma žydų tuomet mąstė žmonių mintimis, tikėjo, kad Jėzus sukurs pasaulinę karalystę su žemišku spindesiu ir galybe.

Tikriausiai savo širdies gilumoje panašiai mąstė ir Petras. Jis jau iš anksto didžiavosi savo padėtimi būsimoje Kristaus karalystėje. Juk jam patikėti tos karalystės raktai. Petru nepatinka, kad Jėzus kalba apie kančią ir mirtį, ir jis mėgina Kristų sudrausti. Ar neslypi kartais mūsų širdyse šėtonas, kai mes svajojame apie kitokią Bažnyčią, trokštame, kad ji būtų lankstesnė, kad labiau prisitaikytų prie laiko dvasios, kad pagaliau liautųsi mums kalbėjusi apie kryžių ir mirtį?

Kai Petras Kristuje atpažino Dievo Sūnų, Kristus Petrą pagyrė, bet dabar, kai Petras tą patį Dievo sūnų nori pamokyti, jis išgirsta griežtus Kristaus žodžius: „Eik šalin, šėtone!“ Kas gi yra šėtonas? Tai tasai, kuris nuo pat pradžios priešinas Dievo valiai. Ar nepanašus dabar Petras, kreipiantis Jėzaus mintis nuo Dievo valios, į šėtoną? Atsakykime šiandien kiekvienas sau, ar netampame panašūs į šėtoną, kai priešinamės Dievo valiai? Sudraudęs Petrą, Kristus pirmą kartą aiškiai išdėsto savo kryžiaus Evangeliją.

Įsiklausykime: „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, tepasiima savo kryžių ir teseka manimi“. Kas gi slypi žodyje „kryžius“? Kas, jei ne žmonių patiriami priešišcumai ir sunkumai – vidiniai ir išoriniai, dvasiniai ir kūniški. Žodis „kryžius“ reiškia ir aistrų tramdymą, ir nuodėmingų malonumų išsižadėjimą, ir kasdieninių pareigų našta. Net sveikata ir gyvybė nėra aukščiausias gėris, dėl kurio reikėtų rizikuoti savo išganymu. „Kas pražudo gyvybę dėl manęs, tas ją atras“.

Kryžius neišvengiamas tiems, kurie ryžtasi būti Kristaus mokiniais. „Jei kas nori eiti paskui mane, teišsižada pats savęs, teima savo kryžių ir teseka manimi“. Tai jis sako savo mokiniams, bet tai liečia ir kiekvieną krikščionį. Juk kryžiai yra neišvengiami žmogaus gyvenimo palydovai. Tik vieni kryžiai yra pažymėti nuodėme, kiti mus vienija su Kristumi. Vieni veda į sudužimą, kiti – į viešpatavimą. Dairydamiesi po pasaulį, matome, kiek daug žmonių beieškodami malonumų, užuot patyrę laimę, užsikrauna sau nepakeliamą kryžių. Kas suskaičiuos tuos nelaiminguosius, kurie pasidavę aistroms jau nepajėgia grįžti į dorą gyvenimą. Kiti besisvaigindami pasuko į nusikaltimų kelią, dar kiti, užsikrėtę nepagydomomis ligoimis, laukia, kol mirtis sutrumpins kūno ir sielos kančias.

Rašytojas F. Dostojevskis, būdamas Bazelyje, apsilankė meno galerijoje. Jis ilgai žiūrėjo į Rembranto „Nukryžiuotąjį“. Nors paveikslas meniniu požiūriu buvo tobulas, vis dėlto rašytojas pajuto nusivylimą. Pasipiktinęs jis kalbėjo: „Užtenka pažiūrėti į šį paveikslą, kad sukiltum prieš Dievą. Kam jis leido savo sūnui taip kentėti?!“ Tai buvo jo jaunystės požiūris. Vėliau, daug išskentėjęs, jis suprato didįjį kryžiaus slėpinį ir su didžia meile žvelgdavo į Nukryžiuotąjį.

Mūsų visuomenė, panašiai kaip jaunasis Dostojevskis, nenori kryžiaus nei matyti, nei ką nors apie jį girdėti. Ar ne todėl mūsų laikų krikščionys taip lengvai susižavi pasaulio sirenų balsais? Jų netraukia bažnyčia, nedomina ten vykstančios pamaldos. Bažnyčioje viskas primena kryžių. Ar ne maloniau leisti laiką prie televizorių, klausyti malonių dainų, matyti gražius veidus, apnuogintus kūnus?

Dievas, sukūręs protingas ir laisvas būtybes, laukia iš jų laisvo klusnumo. Vis dėlto dalis sukurtųjų angelų Dievui nenusilenkė, ištarė lemtinę „Netarnausiu!“ Panašiai pasielgė ir pirmieji žmonės ragaudami užginto vaisiaus. Žmonių nuodėmių padariniai žmonių lydi per visą istoriją. Ką skaitome istorijos vadovėliuose? Karai, maištai, žudynės... Mūsų „šventa“ žemelė yra permirkusi krauju ir ašaromis. Ypač dramatiškai atskleidžia nuodėmės padarinius Kristaus kančios kryžius. Jis griaua mūsų lengvabūdišką požiūrį į nuodėmę. Jis neleidžia užsimerkti prieš nuodėmę, neleidžia ją subanalinti, sakyti, kad tai menkniekis.

Tačiau būtume labai trumparegiški, jeigu Kristaus kryžiuje matytume tik nuodėmės padarinius. Ar neįžvelgiame čia nepalyginti svarbesnio dalyko, mums itin svarbaus? Ar neišskaitome jame tikrojo Dievo vardo, kurį užrašė šventasis Jonas: „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 8). Dievo meilė tebūna visų mūsų gerųjų pastangų skatintoja, Dievo meilė tebūna mums vilties ir pasitikėjimo šaltinis. Sakykime su šv. Pauliumi: „Jei Dievas už mus, tai kas prieš mus?! Jeigu jis nepagailėjo nė savo Sūnaus, bet atidavė jį už mus visus, – kaipgi jis ir visko nedovanotų kartu su juo?!“ (Rom 8, 31–32).

Dieve, padėk man suprasti šią neišmatuojamą meilę, suteik nuoširdžios atgailos malonę, atverk savo meilės šaltinį, kad su Tavimi būčiau ir kryžiaus kelyje, ir amžinosios laimės ekstazėje.

BROLIŠKAS ĮSPĖJIMAS

23 eilinis sekmadienis (A)

Ez 33, 7–9; Rom 13, 8–10; Mt 18, 15–20

Viena didžiųjų žmogaus nelaimių yra nuodėmė. Ačiū Dievui, mes žinome, kaip nusikratyti nuodėmių: yra bažnyčia, yra klausykla, yra kunigas. Bet kaip elgtis, kai nusikalsta artimas žmogus? Nusikalsta ir nesitaiko; ne tik tai susitaiko su nuodėme, bet ir toliau ją kartoja? Šiam atvejui turime Kristaus pamokymą: „Jei tavo brolis tau nusikalstų, eik ir pabark jį prie keturių akių“. Kristaus vartojamas žodis „brolis“ rodo, kad kalbama apie bažnytinę bendruomenę. Su nusikaltusiu bendruomenės broliu reikia kalbėti akis į akį, be liudytojų. Nepasakok jo klaidų pažįstamiems, kaimynams, neviešink jo nuodėmių. Jeigu tikrai nori broliui padėti, kalbėk su juo asmeniškai. Prelatas Tulaba savo pamokslų knygoje rašo: „Matydami klaidą, neturime užmerkti akių. Tikra meilė reikalauja ją priminti, dėl jos įspėti. Bet tai reikia daryti taip, kad klystantis suprastų, jog tai darome ne smerkdami, o iš meilės, siekdami padėti“. Visuomet prieš akis turėkime gailėstingą samariečio pavyzdį. Prisiminkime, kaip jis pasilenkė prie sužeistojo, nuvalė jo žaizdas, patepė jas raminančiu aliejumi. Su kokia meile jis tai darė! Argi ne toks palankumas turi būti rodomas bendruomenės broliui, kuris nusižengė Dievui ir Bažnyčiai? Jeigu su kaltuoju kalbėsime arogantiškai, pabrėždami savo pranašumą ir dorybes, tai neatneš gerų vaisių.

Išmintis mus gali atleisti nuo įspėjimo pareigos. Jeigu matai, kad broliškas pokalbis nieko gero nežada, o įspėjimas duos priešingą rezultatą, geriau už tokį brolį tyliai pasimelsti. Nors pokalbis su klystančiu nėra malonus, bet jo vaisiai gali būti labai reikšmingi. Pasak Kristaus: „Jeigu jis paklausys, tu laimėjai savo brolį“. Tai reiškia, kad tu jam parodei kelią, kuris per susitaikymą veda į Tėvo namus.

Deja, pokalbis prie keturių akių ne visada duoda vaisių. Bet ir tada nereikia nuleisti rankų ir palikti artimą klaidoje, lyg tai mūsų neliestų. Mes gi negalime kaip kadaise Kainas sakyti: „Argi aš esu brolio sargas?!“ Bažny-

čia yra Kristus Kūnas, kuris apima visus narius. Kai kūno vienas narys negaluoja, kenčia visas organizmas. Todėl Bažnyčios labai privalome dar kartą pamėginti: „Pasiimk su savimi dar vieną ar du, kad visa byla remtųsi dviejų ar trijų liudytojų parodymais“. Toks perspėjimas yra ne asmeninis, bet vykdomas Bažnyčios vardu. Tai bažnytinės bendruomenės įspėjimas.

Pagaliau, jei kas atsisako klausyti Bažnyčios, tas privalo būti laikomas Bažnyčia svetimu, kaip tai įsakė daryti Kristus ir kaip elgėsi apaštalai. Jėzus, siųsdamas apaštalus skelbti Evangeliją, paliepė: „Jei kur jūsų nepriimtų ir jūsų žodžių neklausytų, tai, išėję iš tokių namų ar tokio miesto, nusikratykite ir dulkes nuo kojų“.

Vėliau, kai Bažnyčia formavo savo įstatymus, atsirado įvairių būdų nesitaisantį brolių pašalinti iš Bažnyčios. Dažniausiai būdavo taikoma ekskomunika. Ekskomunikuotas asmuo būdavo atskiriamas nuo viešo Bažnyčios gyvenimo, negalėdavo naudotis sakramentais ir kitais Bažnyčios patarnavimais, kol susitaikydavo su Bažnyčia. Žodis „ekskomunika“ nemaloniam žeidžia mūsų ausį. Bet tai nereiškia, kad ekskomunikos bausmė yra priešinga Kristaus meilės evangelijai. Ir šiandien girdime Kristaus žodžius: „Jei nepaklus nė bažnyčiai, tebūnie jis tau kaip pagonis ir muitininkas“. Ekskomunika yra paskutinė priemonė paveikti viešąjį nusidėjėlį – Bažnyčios tvarkos ardytoją. Praktika rodo, kad daugeliu atvejų ekskomunika yra paveiki priemonė. Tiesa, istorija teikia pavyzdžių, kad Bažnyčios atstovai skyrė bausmes nepaisydami Evangelijos dvasios. Istorija ir pati Bažnyčia yra pasmerkusi visus „perlenkimus“ ir už juos ne kartą atsiprašiusi. Ekskomunikos, kaip ir broliško įspėjimo, tikslas yra tas pats – laimėti brolių.

Šios dienos Evangelija įpareigoja visus Bažnyčios narius, bet ypač ji svarbi atsakingiems už šeimą, mokyklą ar kitą bendruomenę. Ar neprivalo tėvai stebėti savo vaikų ir laiku juos perspėti, kai jie elgiasi netinkamai? Ar neprivalo pasidomėti, ką jų vaikai skaito, su kuo draugauja, kokias televizijos laidas žiūri? Žinoma, beprasmiškas bus perspėjimas, jeigu vaikai nematys gyvo tėvų pavyzdžio.

Šiandieninį Kristaus pamokymą apie brolišką įspėjimą galime pritaikyti ne tik klystančiam broliui, bet ir visuomenei. Šiandien žmonės laisvės vardu reikalauja to, kas prieštarauja ir Dievo įsakymams, ir žmogaus prigimčiai. Bažnyčia negali tylėti. Ji kovojo ir kovos už žmogaus orumą, už gyvybės teises. Nesvarbu, ar tai būtų ligų kamuojamas senelis, ar įsčiose tebenešiojamas kūdikis. Visiems galioja Dievo įsakymas: nežudyk! Bažnyčia negali tylėti, kai šeima nuvertinta iki partnerystės. Žmonėms, kuriantiems šeimas, galiojo ir galios Kristaus žodžiai: „Ką tad Dievas sujungė, žmogus teneperskiria (Mt 19, 6). Šeima yra vyro ir moters bendruomenė. Pirmoji Šv. Rašto knyga skelbia: „Vyras palieka savo tėvą ir motiną, glaudžiasi prie savo žmonos, ir jie tampa vienu kūnu“ (Pr 2, 24).

Paskutinis šio sekmadienio Evangelijos sakinytis kalba apie bendruomenišką maldą. Kalno pamoksle Jėzus sakė: „Kai tu panorėsi melstis, eik į savo kambarėlį ir užsirakinęs melskis savo Tėvui, esančiam slaptoje“. Tai privati malda. Geri krikščionys brangina šią maldą – pradeda ir baigia dieną su Dievu.

Bet šiandien Kristus giria bendruomeninę maldą: „Kur du ar trys susirinkę mano vardu, tenai ir aš esu tarp jų“. Žmogus yra ne tik individas, bet ir bendruomenės narys. Bažnyčia visą laiką skiria daug dėmesio bendruomeninei maldai, ir ypač sekmadieniam susibūrimui prie Eucharistinio stalo. Bažnyčia savo antruoju įsakymu visus įpareigoja sekmadienį ir šventadienį dalyvauti šventosiose Mišiose. Gyvenimas rodo, kad, nepaisydamas šio įsakymo, žmogus tampa sudžiūvusia šakele, tinkančia tik sudeginti. Paklauskime savo ganytojų, kviečiančių atnaujinti savo krikščioniškąjį uolumą. Tenelieka nė vieno sekmadienio be šventųjų Mišių!

BEVILTIŠKA SKOLA

24 eilinis sekmadienis (A)

Sir 27, 30–28; Rom 14 7–9; Mt 18, 21–35

Kai apaštalams buvo suteikta galia surišti ir atrišti, t. y. atleisti nuodėmes, Petru parūpo, kaip plačiai jis gali šią galią naudoti. Todėl jis klausia: „Viešpatie, kiek kartų turiu atleisti savo broliui, kai jis man nusikalsta? Ar iki septynių kartų?“ Rašto žinovai, remdamiesi savo padavimais, atleidimą ribojo iki trijų kartų. Petras nori tiksliai žinoti, kiek gi kartų reikia atleisti artimui. Petrui atrodė, kad bus parodytas didelis kilniaširdiškumas, jeigu bus

atleidžiama iki septynių kartų. Tačiau Jėzus atsako: „Aš nesakau tau – iki septynių, bet iki septyniasdešimt septynių kartų“. Praktiškai, tai reiškia visada. Savo trumpą atsakymą Jėzus paaiškina gyvu palyginimu, kuriame matome vieną svarbiausių Evangelijos elementų – atlaidumą.

Palyginimo šerdis – nelaimingas skolininkas. Jo didžiulė skola rodo padėties beviltiškumą. Iš skolos matyti, kad skolininkas artimas karaliaus dvarui. Kas kitas, jei ne karalius galėtų jam paskolinti tokią didelę pinigų sumą? Toji skola, apie kurią kalbama palyginime, yra beviltiška. 10 tūkstančių talentų mūsų pinigais būtų apie šimtas milijonų litų. Kas gi galėtų tokius pinigus grąžinti?

Šiandien girdimas palyginimas paliečia kiekvieno žmogaus sąžinę. Kiekvienas juk pamąstome apie savo skolą Dievui. Kokia toji skola? Gal ne kartą su išpuikysiu fariziejumi meldeisi: „Dėkoju tau, Dieve, kad nesu toks, kaip kiti žmonės – plėšikai, sukčiai, svetimautojai – arba kaip šis va muitininkas“ (Lk 18, 11). Bet ar tai viskas? Gerai, kad tu ne plėšikas, ne svetimautojas... bet ar Dievas, tave sukūręs pagal savo paveikslą ir panašumą, nelaukia iš tavęs daugiau? Perbėk mintimis savo gyvenimą – ar ne per mažai gerų darbų, ar ne per daug tuščių dienų ir valandų? O gal tavo sąžinę slegia neatlygintos skolos, jaunų žmonių papiktinimai? O gal iki šios dienos nesi išsivadavęs iš puikybės ir negali atsigerėti savo išmintimi ir visokiu pranašumu, lyg tai, ką gavai, būtų tavo savastis? O kaip su tavo ištikimybe šeimai, kaip su tavo pareigomis Dievui, Bažnyčiai? Anksčiau ar vėliau ateis apyskaitos valanda. Ar neviršys tavo skola šimto milijonų?

Ką tik girdėtas palyginimas mus moko, ką daryti su savo išaugusia skola. Skolininkas, puolęs valdovui po kojų, maldavo: „Turėk man kantrybės! Aš viską atiduosiu“. Dabar pasirodo nepaprastas karaliaus kilniaširdiškumas. Karalius jau buvo įsakęs savo tarną parduoti kartu su žmona, vaikais ir visa nuosavybe, ir parduotas tarnas būtų tapęs naujo pono vergas. Bet tarnas prašo pasigailėti, ir karalius dovanoja visą skolą. Ne dalį, ne delsdamas, bet iš karto, be jokių išlygų. Karaliaus elgesys su savo skolininku – tai paties Dievo gerumo įvaizdis. O skolininkas – tai žmogus, kuris be atodairos laužo Dievo įsakymus. Perpildęs nuodėmių saiką, jis nieko kito negali, kaip tik maldauti pasigailėjimo.

Dievas nusidėjėlių visuomet išgirsta ir skolą dovanoja, nepaisant, kad nuosprendis jau padarytas, kad bausmė jau paskirta. Skolininkas, patyręs karaliaus maloningumą, dabar turėtų iš naujo atgimti ir pradėti gyventi sąžiningą gyvenimą. Bet, deja, taip neįvyksta. Palyginimas pasakoja, kaip elgiasi tasai skolininkas, kuriam dovanoja visa didžiulė skola. Savo naują gyvenimą, kurį jam padovanojo karalius, jis turėtų pradėti dorai ir garbingai. Bet ką mes matome?! Jis sutinka savo draugą, kuris jam skolingas 100 denarų. Denaras buvo nedidelis pinigas. Šimtas denarų mūsų pinigais būtų apie 200 litų. Dabar įvyksta neįtikėtinas dalykas. Tasai, kuriam dovanoja didžiulė skola, puola savo draugą, nutvėręs jį smaugia sakydamas: „Atiduok skolą!“ Draugas, parpuolęs ant kelių, maldauja: „Turėk man kantrybės! Aš tau viską atiduosiu“. Bet tasai, kuriam ką tik dovanoja didžiulė skola, nesutiko laukti ir savo skolininką įmesdino į kalėjimą. Šis negarbingas ir niekingas karaliaus skolininko elgesys sujaukino net kitus tarnus. Jie labai nuliūdo pamatę tokį nedėkingumą. Pasipiktinę tokiu skolininko elgesiu, nuėjo ir papasakojo karaliui, kas buvo įvykę. Tuomet karaliaus atlaidumas baigėsi, atėjo teisingumo valanda. Karalius atšaukia savo suteiktą malonę ir įvykdo bausmę, kurią buvo numatęs. Skolininkui karalius pasakė: „Nedorasis tarne, visą aną skolą aš tau dovanoju, nes mane maldavai. Argi nereikėjo ir tau pasigailėti savo draugo, kaip aš pasigailėjau tavęs?!“

Viešpats visuomet atleidžia, kai tik prašome. Bet jis laukia ir mūsų atlaidumo. Atlaidumas – ypatingas Kristaus sekėjo bruožas. Tai antrasis meilės vardas. Atleisdami artimui mes panašėjame į patį Dievą. Prisiminkime Viešpaties maldos žodžius: „Atleisk mums mūsų kaltes, kaip ir mes atleidžiame savo kaltininkams“.

Kas atsitinka žmogui, kuris iš kitų laukia žmoniškumo, o pats savo artimui neparodo nė mažiausio atlaidumo? Evangelija atsako: „Užsirūstinęs valdovas atidavė jį budeliams, iki atiduos visą skolą“. Ar pajęgs kada nors šis nedėkingas tarnas grąžinti šią beviltišką skolą?

Šiandieną paklauskime savęs, ar nenešiojame savo širdyje akmenų? Kaip dažnai gyvenime galima išgirsti piktus žodžius: „Mirsiu, bet nedovanosiu!“

Pasibaigus žemiškajai kelionei tu stosi priešais Viešpaties veidą ir pamatęs savo beviltišką skolą maldausi: „Viešpatie, pasigailėk!“ Tuomet išgirsi Amžinojo karaliaus žodžius: „Argi nereikėjo tau pasigailėti savo draugo, kaip aš tavęs pasigailėjau?“ Ar atsiras tada nors vienas, galintys paliudyti, jog tu mokėjai ir pasigailėti, ir atleisti?

MEILĖS BUHALTERIJA

25 eilinis sekmadienis (A)

Lz 55, 6–9; Fil 1, 20–24. 27; Mt 20, 1–16

Šio sekmadienio Evangelija yra ypatinga. Ją suprasti mums trukdo įprastinės teisingumo sąvokos. Vis dėlto mėginkime suvokti, ką Jėzus šiuo, rodos, negyvenimišku palyginimu norėjo pasakyti. Iš girdėto palyginimo galima numanyti, kad būta bedarbystės meto. Darbo biržų tais laikais nebuvo, tad ieškantys darbo darbininkai rinkdavosi į turgaus aikštę. Bedarbiai stoviniavo aikštėje ir laukė darbdavių. Buvo vynuogių rinkimo metas, tad bedarbiai tikėjosi bent sezoninio darbo. Įprastinė dienos darbo kaina buvo vienas denaras. Pirmieji samdiniai, pasamdyti anksti rytą, turėjo dirbti visą dieną. Atėjus vakarui, jie galėjo tikėtis suderėto denaro. Po kelių valandų vynuogyno šeimininkas išėjo ieškoti papildomos darbo jėgos. Matyt, darbo būta daug, tad šeimininkas vėl išėjo vidurdienį, paskui po pietų, pavakarį ir pagaliau vakarop. Baigiantis dienai, dar surado laukiančius darbo ir juos pakvietė padirbėti. Pirmiausia dėmesį atkreipia akivaizdus šeimininko neteisingumas. Vieni samdiniai dirbo visą dieną, kęsdami dienos karštį, kiti tik keletą valandų, o paskutiniai vos vieną valandą. Ir visi gavo tą patį atlyginimą – vieną denarą.

Šiuo palyginimu Kristus pabrėžia Dievo maloningumą, kurio nesaisto žmogiškos teisingumo taisyklės. Vartydami Evangeliją matome ir daugiau mums nesuprantamų pavyzdžių, bylojančių, kad Dievas turi savo buhalteriją. Pažiūrėkime, ką sako sūnaus palaidūno brolis, kai tėvas, užuot išvaręs nenaudėlį ar bent gerokai jam įkrėtęs, kelia jam didelę puotą. Argi neteisingi vyresniojo sūnaus priekaištai tėvui? „Štai jau tiek metų tau tarnauju ir niekad tavo įsakymo neperžengiau, o tu man nė karto nesi davęs ožiuko pasilinksinti su draugais. Bet vos tik sugrįžo šitas tavo sūnus, prarijęs tavąjį turtą su kekšėmis, tu tuojau papjovei nupenėtą veršį“. Iš tiesų akivaizdi neteisybė. Bet vis dėlto ši neteisybė nesukliudo mums įžvelgti tėviškos širdies grožio. Ir gal niekas kitas, kaip sūnaus palaidūno palyginimas taip nepadeda suvokti dangiškojo Tėvo maloningumo. Ką tik girdėtas palyginimas apie vynuogyno samdinius moko, kad Dievui visai netinka žmogiškoji buhalterija. Žmonės savo santykius grindžia teisingumu, pagal kurį žmogus už savo darbą privalo gauti deramą atlyginimą. Darbdavys privalo tiek sumokėti, kiek samdinytis atliko naudingo darbo. Pas Dievą galioja kitokia buhalterija – ne tik teisingumo, bet ir meilės. Juk iš grynos meilės mus sukūrė, juk iš meilės mus atpirko. Jokie mūsų darbai, jokie nuopelnai nėra tolygūs amžinai laimei. Ką tu, žmogau, galėtum laimėti savo gerais darbais ar nuopelnais? Geriausiu atveju galėtum tikėtis žemiškų gėrybių – geros sveikatos, ilgo amžiaus, daug palikuonių. Tai būtų teisinga. Bet amžiną laimę, nesibaigiančią, neišmatuojamą – to, žmogau, savo jėgomis neuždirbsi. Net jeigu ir viso pasaulio šventųjų nuopelnus sudėtume į vieną vietą, ir tai nebūtų ta kaina, kuria galima būtų laimėti amžinąjį gyvenimą.

Visa, ką mes gauname iš Dievo, vadiname Dievo dovana, arba Dievo malone. Pats žodis „malonė“ sako, kad tai veltui teikiama dovana. Jeigu Dievas savo malones dalytų už mūsų darbus ar nuopelnus, mes jas vadintume ne malonėmis, bet uždarbiu. Šv. Augustinas paaiškina, kodėl Dievo dovanas vadiname malone. „Kodėl malonė?“ – klausia jis. Ir pats atsako: „Kadangi veltui duodama“. „Kodėl veltui? Kadangi yra pirmesnė, negu visi tavo nuopelnai“. Pats Kristus sakė: „Niekas negali ateiti pas mane, jei mane pasiuntęs Tėvas jo nepatraukia“. Bet jeigu prašyčiau, maldaučiau, belsčiau, argi ir tuomet nepalengčiau Dievo suteikti man amžinąjį gyvenimą? Ir vėl paklauskime Augustino: „Labai klysta tie, kurie tiki, kad mes prašome, ieškome, meldžiamės iš savęs, o ne iš Dievo malonės. Juk jeigu meldžiamės, tai pirma buvo tikėjimo malonė“. Pasak Pauliaus: „Nei vienas negali ištart: „Jėzus yra Viešpats“, jeigu Šventoji Dvasia nepaskatina“. Kada ir kiek Viešpats teikia žmogui savo malonių – tai dieviškosios meilės slėpinys. Dievas yra visiškai laisvas ir savo dovanas dalija visiškai laisvai.

Fariziejai labai klydo, kai Kristaus elgesį matavo savo iškreiptais mastais. Todėl jie Kristui nuolat prikaišiojo, kad jis draugauja su muitininkais, nusidėjėliais, paleistuvėmis. Jiems atrodė, jog Dievas savo maloningumą privalo rodyti tik jiems – fariziejams, kurie pasninkauja du kartus per savaitę, atiduoda dešimtinę iš visko, ką įsigyja. Jie ne tokie, kaip kiti žmonės – plėšikai, sukčiai, svetimautojai. Fariziejai jaučiasi tokie teisūs, jog jiems atrodo, kad Dievas privalo būti jiems maloningas. Bet, pasirodo, Dievui labiau patiko muitininkas, kuris nedrįso akių pakelti į dangų, tik mušėsi į krūtinę maldaudamas: „Dieve, būk gailėstingas man nusidėjėliui!“ Vienas gražiausių dieviškojo maloningumo ir malonės slėpiningumo pavyzdžių yra latro nuteisinimas. Užteko latrui ištart: „Jėzau, prisimink mane, kai ateisi į savo karalystę!“ ir čia pat jam tenka visos dienos uždarbis, kaip ir tiems, kurie nešė visos dienos kaitros naštą: „Iš tiesų sakau tau: šiandieną su manimi būsi rojuje“. Visi esame kviečiami pasidarbuoti Viešpaties vynuogyne, visiems yra atidėtas dienos uždarbis. Bet kiek reikės darbuotis, kiek kentėti, kiek džiaugtis, kiek liūdėti – tai palikime nuspręsti Dievui. Gavę savo „denarą“, nemurmėkime, bet džiaukimės drauge su tais, kurie tedirbo tik vieną valandą.

Parengė V. S.

Kardinolas Joseph Ratzinger

Europa kultūrų krizėje

Konferencijos tekstas, kurį kardinolas J. Ratzingeris perskaitė 2005 m. balandžio 1 d. Subjako (Subiaco) šv. Scholastikos vienuolyne, įteikiant jam Subjako gyvybės ir šeimos fondo įsteigtą Šventojo Benedikto premiją už gyvybės ir šeimos puoselėjimą Europoje.

Gyvename didelių pavojų ir didelių galimybių žmogui ir pasauliui momentu – momentu, kuris taip pat visiems mums reiškia didelę atsakomybę. Per praėjusį šimtmetį žmogaus galimybės ir jo valdžia materijai tikrai neišvaizduojamai padidėjo. Tačiau žmogaus galia disponuoti pasauliu taip pat lėmė tai, kad jo griovimo galios pasiekė kartais pasibaisėjimą keliančias apimtis.

Čia spontaniškai ateina mintis apie terorizmo grėsmę, naująjį karą be sienų ir be frontų. Baimė, kad teroristai gali netrukus įsigyti branduolinių ir biologinių ginklų nėra nepagrįsta, todėl teisinėms valstybėms teko pasitelkti saugumo sistemas, panašias į tas, kurios anksčiau egzistavo tik diktatūrose; vis dėlto išlieka bendra nuojauta, jog visų tų atsargumo priemonių tikrovėje gali niekada nepakakti, nes visko žemėje kontroliuoti nei įmanoma, nei pageidautina.

Mažiau matomos, tačiau ne mažesnį nerimą keliančios yra žmogaus įgytosios galimybės manipuluoti savimi. Žmogus ištyrinėjo slaptas būties kerteles, dešifravo žmogiškosios būtybės dėmenis ir dabar geba, taip sakant, pats „konstruoti“ žmogų, kuris ateina į pasaulį nebe kaip Kūrėjo dovana, bet kaip mūsų veiklos produktas – produktas, kuris gali būti atrinktas pagal mūsų pačių nustatytus reikalavimus.

Taigi virš tokio žmogaus nebešvyti jo kaip Dievo paveiklo spindesys, tai, kas teikia žmogui jo orumą ir neliečiamumą, – belikusi tik žmogiškųjų gebų valdžia. Jis tėra žmogaus paveikslas – tačiau kokio žmogaus? Visa tai lydi didžiosios planetos problemos: nelygybė skirstant žemės gėrybes, plintantis skurdas, net visiškas nusigyvenimas, žemės ir jos išteklių išnaudojimas, badas, visam pasauliui gresiančios ligos, kultūrų konfliktas.

Visa tai rodo, kad mūsų galimybių augimas neatitinka tolygaus mūsų moralinės energijos augimo. Moralinė galia neaugo kartu su mokslo plėtra, priešingai, ji veikiau menkėjo, nes technikos mąstysena apriboja moralę subjektyvia sritimi, tuo tarpu mums iš tikrųjų reikia viešosios moralės – moralės, mokančios atsiliepti į grėsmes, slegiančias visų mūsų egzistenciją. Tikras, rimčiausias šio momento pavojus būtent ir yra pusiausvyros tarp techninių galimybių ir moralinės energijos stygius.

Saugumo, kurio mums reikia kaip laisvės ir orumo prielaidos, galiausiai neįmanoma garantuoti techninėmis kontrolės sistemomis, jis gali kilti tik iš žmogaus moralinės galios: ten, kur jos nėra ar nepakanka, žmogaus galia visada vis labiau virs griaujamąja galia.

Šiandien iš tikro egzistuoja naujasis moralizmas, kurio pamatiniai žodžiai yra teisingumas, taika ir kūrinijos apsauga – žodžiai, primenantys mums esmines ir mums iš tikro reikalingas moralės vertybes. Tačiau šis moralizmas lieka tuščias ir beveik neišvengiamai nuslysta į politinę-partinę sferą. Toks moralizmas reiškiasi pirmiausia kaip pretenzija kitiems ir per mažai yra mūsų kasdienio gyvenimo pareiga. Iš tikrųjų, ką reiškia „teisingumas“? Kas jį apibrėžia? Kokia nauda iš taikos? Pastaraisiais dešimtmečiais apščiai savo aikštėse ir gatvėse matėme, kaip pacifizmas gali nuklysti į destruktivų fanatizmą ir terorizmą. Aštuntojo dešimtmečio politiniam moralizmui, kurio šaknys dar gyvos, pavyko patraukti ir idealų kupiną jaunimą. Tačiau tai buvo netikusia linkme pakrypęs moralizmas, nes stokojo blaivaus racionalumo, ir galiausiai todėl, kad utopinę politinę santvarką kėlė aukščiau nei individualus žmogaus orumas, pasirodė dėl savo didžiųjų tikslų galįs nuvertinti žmogų.

Kaip patyrėme ir vis dar patiriame, politinis moralizmas ne tik neįstengia atverti kelio į atgimimą, bet jį dargi užtveria. Tas pats nuosekliai galioja tokiai krikščionybei bei teologijai, kur Jėzaus žinios šerdis, „Dievo karalystė“, apribojama „Karalystės vertybėmis“, šias vertybes sutapatinant su pagrindiniais politinio moralizmo žodžiais bei drauge paskelbiant jas kaip religijų sintezę. Tačiau tada užmirštas Dievas, būtent tai, kad Jis pats yra tikrasis Dievo karalystės subjektas ir priešastis. Dievo vietoje lieka skambūs žodžiai (ir vertybės), kuriais galima visaip piktnaudžiauti.

Šis glaustas žvilgsnis į pasaulio situaciją leidžia mums apmąstyti šiandienę krikščionybės situaciją, taip pat Europos pamatus; tos Europos, kuri, galima sakyti, tapo krikščioniškuoju žemynu ir kartu pagimdė naująjį mokslinį racionalumą, suteikusį mums didelių galimybių ir sykiu sukėlusį didelių grėsmių. Tiesa, krikščionybė nėra kilusi iš Europos ir todėl negali būti klasifikuojama kaip europinė religija, Europos kultūrinės aplinkos religija. Tačiau būtent Europoje krikščionybė įgijo istoriškai veiksmingiausią kultūrinę bei intelektinę raišką, todėl ji tebėra su Europa ypatingu būdu susipynusi.

Kita vertus, tiesa ir tai, kad ši Europa jau nuo Renesanso, o išbaigta forma nuo Apšvietos laikų išplėtojo tą mokslinį racionalumą, kuris ne tik atradimų epochoje prisidėjo prie geografinės pasaulio vienybės, žemynų bei kultūrų susitikimo, bet ir šiandien dėl iš mokslo išsirutulijusios techninės kultūros daug giliau ženklina visą pasaulį, tam tikra prasme jį vienodina. Laikydamosi šios racionalumo formos, Europa išplėtojo kultūrą, kuri žmonijai anksčiau nepažintu būdu stumia Dievą iš viešo-

sios sąmonės: jis arba apskritai neigiamas, arba jo buvimas laikomas neįrodому, nepatikimu, tad subjektyvių pasirinkimų sričiai priklausančiu, šiaip ar taip bendrajam gyvenimui nereikšmingu dalyku.

Šis grynai funkcionalus racionalumas sąlygojo iki šiol egzistavusių kultūrų lygiai taip pat nepatirtą moralinės sąmonės pervartą, nes jis palaiko tai, kas racionali, ir tik tai, kas gali būti įrodoma eksperimentais. Kadangi moralė priklauso visiškai skirtingai sferai, ji, kaip kategorija pati savaime, išnyksta ir turi būti atrasta naujaip, mat tenka pripažinti, jog moralės vis dėlto kažkaip reikia. Pasaulyje, pagrįstame apskaičiavimu, padarinių apskaičiavimas apibrėžia, kas laikytina moraliu ir kas ne. Kaip aiškiai parodė Kantas, taip gėrio kategorija išnyksta. Savaime niekas nėra gera ar bloga, viskas priklauso nuo numatomų veiksmo padarinių.

Viena vertus, krikščionybė Europoje atrado savo veiksmingiausiąją formą, tačiau, kita vertus, reikia pasakyti, kad Europoje išsirutuliojo kultūra, kuri radikaliausiai priešinga ne tik krikščionybei, bet ir religinėms bei moralinėms žmonijos tradicijoms. Iš to galima suprasti, kad Europa dabar išgyvena tikrą „traukos bandymą“; galima suprasti įtampą, su kuriomis mūsų žemynui tenka susidurti, gilumą. Tačiau kartu aikštėn iškyla ir atsakomybė, kurios mes, europiečiai, turime imtis šiuo istoriniu momentu: vidinėje polemikoje dėl to, kas yra Europa, koks turėtų būti jos naujasis politinis pavidalas, kalbama ne apie kažkokį nostalgikišką mūsų dėl istorijos „atgręžimo atgal“, bet apie atsakomybę už šiandienę žmoniją.

Įdėmiau pažvelkime į Europą, paženklusią dviejų kultūrų priešpriešą. Diskusijose dėl Europos konstitucijos preambulės ši priešprieša išryškėjo dviem kontraversiniais punktais: dėl nurodymo į Dievą Konstitucijoje ir dėl krikščioniškųjų Europos šaknų paminėjimo. Sakoma, jog turėdami prieš akis, kad Konstitucijos 52 straipsnyje garantuojamos Bažnyčių institucinės teisės, galime būti ramūs. Tačiau tai reiškia, jog Europos gyvenime šioms teisėms surandama vietos politinio kompromiso plotmėje, tuo tarpu Europos pamatų plotmėje jų turinio įženklitimui vietos nebelieka. Argumentai, viešoje diskusijoje pateikti šiam aiškiam „ne“ pagrįsti, paviršutiniški, ir akivaizdu, kad tikrieji motyvai, užuot juos nurodžius, slepiami. Tvirtinimai, kad krikščioniškųjų Europos šaknų paminėjimas įžeidžia daugelio Europoje gyvenančių nekrikščionių jausmus, menkai įtikina, turint galvoje, jog kalbama pirmiausia apie istorinį faktą, kurio niekas negali rimtai neigti.

Žinoma, šis istorinis priminimas taip pat apima sąsają su dabartimi, mat paminint šaknis nurodomi likę moralinio orientavimosi šaltiniai, ir tai yra darinio, kuris yra Europa, tapatybės veiksnys. Kas būtų įžeistas? Kieno tapatybei grėstų pavojus? Musulmonai, kurie šiuo atžvilgiu dažnai ir noriai įtraukiami į žaidimą, jaučia grės-

mę ne dėl mūsų krikščioniškosios moralės pagrindų, bet dėl sekuliarizuotos kultūros, neigiančios savo pačios pagrindus, cinizmo. Mūsų bendrapiliečių žydu Europos krikščioniškųjų šaknų paminėjimas irgi neįžeidžia, nes šios šaknys galiausiai kyla iš Sinajaus kalno: jose išsipaūdęs balsas, pasigirdęs ant Dievo kalno, jos sieja mus su didžiomis pamatinėmis gairėmis, kurias žmonijai dovanojo Dekalogas. Tas pat pasakytina ir apie nurodymą į Dievą: priklausančiuosius kitoms religijoms įžeidžia ne Dievo paminėjimas, o veikiau pagunda statydinti žmogiškąją bendriją visiškai be Dievo.

To dvigubo „ne“ motyvacija gilesnė, negu leidžia numanyti pateiktieji motyvai. Ji suponuoja idėją, jog tik radikali apšvietos kultūra, iki galo išsirutuliojusi mūsų laikais, galėtų sudaryti Europos tapatybę. Greta to su atitinkamomis savo teisėmis galėtų koegzistuoti skirtingos religinės kultūros, su sąlyga, kad gerbia apšvietos kultūros kriterijus bei jiems paklūsta.

Ši apšvietos kultūra iš esmės apibrėžiama laisvės teisėmis; ji remiasi laisve kaip pamatine vertybe, kuria matuoja visa kita: religinio pasirinkimo laisvę, apimančią valstybės religinį neutralumą; laisvę reikšti savo nuomonę, su sąlyga, kad būtent šia kanonine taisykle nebūtų abejojama; demokratinę valstybės santvarką, tai yra parlamentinę valstybės struktūrų kontrolę; laisvą partijų formavimąsi; teismų nepriklausomybę; galiausiai žmogaus teisių apsaugą ir draudimą diskriminuoti. Šiuo metu šis kanonas tebesiformuoja, turint prieš akis viena kitai prieštaraujančias žmogaus teises, kokias, pavyzdžiui, yra moters laisvės norėti ir gimiančio kūdikio teisės gyventi priešingybė.

Diskriminacijos sąvoka nuolat plečiama, tad draudimas diskriminuoti gali vis labiau virsti nuomonės laisvės ir religinės laisvės ribojimu. Netrukus greitai nebus galima tvirtinti, jog homoseksualumas, kaip moko Katalikų Bažnyčia, yra objektyvi netvarka žmogaus būties sąrangoje. Kai kas su Europos konstitucija nesuderinamu laiko ir Bažnyčios įsitikinimą, jog ji neturinti teisės suteikti kunigystės šventimų moterims.

Akivaizdu, kad šis apšvietos kultūros kanonas, anaip tol negalutinis, apima svarbias vertybes, kurių mes, būtent kaip krikščionys, nenorime ir negalime menkinti; tačiau taip pat akivaizdu, kad netikusiai apibrėžta ar visiškai neapibrėžta laisvės samprata, grindžiančią šią kultūrą, neišvengiamai lydi prieštaravimai; ir akivaizdu, kad būtent dėl jos praktikavimo (praktikavimo, kuris atrodo radikalus) atsiranda laisvės apribojimų, kurių dar viena karta anksčiau negalėjome net įsivaizduoti. Supainiota laisvės ideologija veda į dogmatizmą, kuris atsiskleidžia kaip vis priešiškesnis laisvei.

Apšvietos šiuolaikinės kultūros vidinius prieštaravimus dar panagrinėsime. Tačiau pirmiau turime iki galo juos aprašyti. Jie plaukia iš jos kaip proto kultūros

prigimties, – kultūros, iki galo išplėtojusios savo savi-voką, besididžiuojančios savo visuotinio pretenzi-ja, suvokiančios save kaip tobulą visumą, kurios nebe-reikia papildyti jokiais kitais kultūriniais veiksniais.

Tos ypatybės aiškiai išryškėja, kai keliamas klausimas, kas gali tapti Europos bendrijos nariu, pirmiausia deba-tuose dėl Turkijos priėmimo į šią bendriją. Tai valstybė, ar, geriau tariant, kultūrinė aplinka, neturinti krikščio-niškųjų šaknų, bet patyrusi islamo kultūros įtaką. Ata-tiurkas siekė paversti Turkiją pasaulietine valstybe, steng-damasis įskiepyti į musulmoniškąją aplinką laicizmą, subrandintą krikščioniškajame Europos pasaulyje.

Galima klausti, ar tai įmanoma: vadovaujantis Europos apšvietos ir laicistinės kultūros tezėmis, tik pačios apšvietos kultūros normos bei turiniai gali apibrėžti Euro-pos tapatybę, tad, nuosekliai, kiekviena valstybė, pasi-savinusi šiuos kriterijus, gali priklausyti Europai. Ga-liausia nesvarbu, į kokią šaknų sampyną implantuoja-ma ši laisvės ir demokratijos kultūra. Būtent todėl ir tvirtinama, kad šaknų nevalia įtraukti į Europos pagrindų apibrėžimą – mat tos šaknys laikomos mirusiomis, ne-priklausančiomis dabartinei tapatybei. Padarinys tas, jog ši naujoji tapatybė, nulemta išskirtinai apšvietos kul-tūros, taip pat lemia tai, kad Dievas nebeturi nieko ben-dra su viešuoju gyvenimu ir valstybės pagrindais.

Taip visa tampa logiška ir net kažkiek įtikinama. Iš tikrųjų, ko gražesnio galėtume sau linkėti, jei ne to, kad būtų gerbiama demokratija ir žmogaus teisės? Tačiau čia vis dėlto išnyra klausimas, ar ši laicistinė apšvie-tos kultūra iš tikro yra kultūra, atrasta kaip galiausiai visuotinė, sudaranti visų žmonių bendrą pagrindą; kultūra, turinti visus pasiekti, net išaugusius skirtingoje istorinėje ir kultūrinėje dirvoje. Ir čia kyla klau-simas, ar ji, kaip tokia, iš tikro tobula tiek, kad jai nebe-reikia jokių už jos pačios esančių šaknų.

Šiuolaikinės racionalistinės kultūros reikšmė ir ribos

Turime atsakyti į du galutinius klausimus. Į pirmąjį klau-simą, ar pavyko pasiekti visuotinai galiojančią ir ga-liausiai visiškai moksliską tapusią filosofiją, kurioje reikštųsi bendras visiems žmonėms protas, atsakytina, jog, be abejo, buvo pasiekta svarbių laimėjimų, galinčių pretenduoti į bendrą galiojimą: tai, kad religija negali būti primesta valstybės, bet turi būti priimama tikrai lais-vai; pagarba pamatinėms žmogaus teisėms, kurios ly-gios visiems; galių atskyrimas ir galios kontrolė.

Nevalia manyti, kad šios pamatinės vertybės, mūsų pri-pažįstamos kaip bendrai galiojančios, galėtų būti kiek-viename istoriniame kontekste realizuojamos tokiu pa-čiu būdu. Ne visose visuomenėse yra sociologinės prie-laidos partijomis grindžiamai demokratijai, kaip Vaka-ruose; visiškas religinis valstybės neutralumas didžiu-moje istorinių kontekstų laikytinas iliuzija.

Čia priartėjame prie problemų, susijusių su antruoju klausimu. Tačiau pirmiausia išsiaiškinkime, ar šiuo-laikinės apšvietos filosofijos, traktuojant jas komplek-siškai, gali turėti galutinį visiems žmonėms bendrą pro-to žodį. Šios filosofijos apibūdinamos kaip pozityvistinės, todėl antimetafizinės, tokiu laipsniu, kad Dievui jose galiausiai negali būti vietos. Jos remiasi pozity-vaus proto savęs apribojimu – tai tinka technikos sri-čiai, tačiau, taikant apibendrintai, žmogų luošina. Pa-darinys tas, kad žmogus nepripažįsta jokios morali-nės instancijos, išskyrus savo išskaičiavimus, ir, kaip matėme, neribotai, atrodytų, galinčios plisti laisvės samprata galiausiai veda į laisvės savigriovą.

Tiesa, pozityvistinėse filosofijose glūdi svarbių tiesos elementų. Jie remiasi proto savęs apribojimu, būdingu apibrėžtai – šiuolaikinių Vakarų – kultūrinei situaci-jai, ir, kaip tokie, tikrai negali būti galutinis proto žo-dis. Nors ir atrodo visiškai racionalūs, jie nėra paties proto balsas, bet yra kultūriškai susaistyti, susaistyti su šiandien Vakarų situacija. Todėl jie nėra filosofija, kuri vieną dieną turėtų galioti visame pasaulyje. Ta-čiau pirmiausia pasakytina, kad ši apšvietos filosofija bei ją atitinkanti kultūra nepilnos. Jos sąmoningai nu-kerta savo istorines šaknis, netekdamos tų gaivinan-čių jėgų, iš kurių kilo, tos, taip sakant, pamatinės žmo-nijos atminties, be kurios protas praranda kryptį.

Šiuo metu galioja principas, kad žmogaus gebėjimas yra jo veikimo matas. Gebėti ką nors daryti reiškia ga-lėti tai. Skirtumo tarp mokėjimo ir galėjimo daryti ne-bėra, nes tai prieštarautų laisvei, kuri yra absoliučiai aukščiausia vertybė. Tačiau žmogus moka daryti daug ir moka daryti vis daugiau; ir jei jo mokėjimas neribojamas moralės norma, jis virsta, kaip matėme, griovimo galia. Žmogus moka klonuoti žmones ir todėl tai daro. Žmogus moka naudoti žmones kaip organų kitiems žmonėms „sandėlių“ ir todėl tai daro. Daro tai todėl, kad to, regis, reikalauja jo laisvė. Žmogus moka sukurti atomines bombas ir todėl tai daro būdamas iš princi-po pasirengęs jas panaudoti. Galiausiai ir terorizmas remiasi tokiu žmogaus „savęs igaliojimu“, o ne Korano mokymu.

Radikalus apšvietos filosofijos atitolimas nuo savo šak-nų galiausiai baigiasi žmogaus sumenkinimu. Gam-tos mokslų ideologų teigimu, žmogus iš pagrindų ne-turi jokios laisvės, ir tai visiškai prieštarauja klausimo išeities taškui. Žmogus neturįs tikėti, jog yra koks nors kitoks visų kitų gyvų būtybių atžvilgiu, todėl ir trak-tuotinas kaip jos, – taip teigia filosofijos, visiškai at-skirtos nuo žmonijos istorinės atminties šaknų, pažan-giausi ideologai.

Iškėlėme du klausimus: ar racionalistinė (pozityvisti-nė) filosofija yra griežtai racionali, todėl visuotinai ga-liojanti, ir ar ji tobula. Ar jos pakanka jai pačiai? Ar ji gali, ar net stačiai privalo, nutremti savo istorines šak-

nis į gryną praeities plotmę, taigi į to, kas gali galioti tik subjektyviai, plotmę? Į abu klausimus atsakytina aiškiau „ne“. Ši filosofija išreiškia ne žmogaus visą protą, o tik jo dalį ir dėl proto luošinio negali būti laikoma iš tikro racionalia. Todėl ji taip pat netobula ir išgyti gali tik iš naujo atrasdama ryšį su savo šaknimis. Medis be šaknų nudžiūva...

Tai tvirtindami neneigiame nieko, kas šios filosofijos sakoma pozityvaus ir svarbaus, veikiau konstatuojame jos tobulumo stygių, jos gilų netobulumą. Čia vėl iš naujo grįžtame prie dviejų Europos konstitucijos preambulės kontroversinių punktų. Krikščioniškųjų šaknų atmetimas yra ne tolerancijos, vienodai gerbiančios visas kultūras ir nenorinčios nė vienai teikti pirmenybės, aukščiausia apraiška, bet veikiau mąstysenos bei gyvensenos, be kita ko, iš pagrindų priešingų kitokioms žmonijos istorinėms kultūroms, suabsoliutinimas.

Tikroji priešprieša, būdinga šiandieniam pasauliui, yra ne tarp įvairių religinių kultūrų, bet tarp, viena vertus, žmogaus radikalaus išsilaisvinimo iš Dievo, iš gyvybės šaknų ir, kita vertus, didžiųjų religinių kultūrų. Jei įvyks kultūrų konfliktas, jis bus nulemtas ne konflikto tarp didžiųjų religijų – visada kovojusių viena su kita, tačiau galiausiai taip pat mokėjusių viena su kita sugyventi, – bet konflikto tarp tos radikalos žmogaus emancipacijos ir didžiųjų istorinių kultūrų.

Tad nuorodos į Dievą atsisakymas nėra tolerancijos, trokštančios apsaugoti neteistines religijas ir ateistų bei agnostikų orumą, išraiška, bet veikiau sąmonės, norinčios matyti Dievą galutinai pašalintą iš viešojo žmonių gyvenimo bei įkurdintą subjektyvioje praeities kultūrinių likučių plotmėje, apraiška. Reliatyvizmas, esantis visų tokių užmačių išėjties tašku, virto dogmatizmu, kuris tiki turįs galutinį proto pažinimą ir teisę laikyti visa kita vien žmogaus istorijos etapais, iš pagrindų atgyvenusiais ir todėl atitinkamai reliatyvizuotais. Iš tikrųjų tai reiškia, jog mums, kad išgyventume, reikia šaknų ir kad turime nepamesti iš akių Dievo, jei norime, kad neišnyktų žmogiškasis orumas.

Nuolatinė krikščioniškojo tikėjimo prasmė

Ar tai tiesiog apšvietos ir modernybės atmetimas? Absoliučiai ne. Krikščionybė nuo pat pradžių suvokė save kaip *logos* religiją, kaip proto religiją. Ji įžiūrėjo savo pirmtakus pirmiausia ne kitose religijose, bet toje filosofinėje apšvietoje, kuri išvalė tradicijų gatvę ir leidosi ieškoti tiesos, leidosi gėrio, vienintelio Dievo, didin-gesnio už visus kitus dievus, link.

Būdama persekiojamųjų religija, visuotinė religija, pranonkstanti valstybių ir tautų ribas, krikščionybė nepripažino valstybei teisės žvelgti į religiją kaip į valstybinės santvarkos dalyką, taip reikalaudama tikėjimo laisvės. Ji visuomet laikė žmones, visus žmones be išimties, Die-

vo kūriniu ir paveikslu, skelbdama žmogaus orumą kaip principą, kurio neturi pažeisti jokia socialinė santvarka.

Šia prasme apšvietos kilo iš krikščionybės ir neatsitiktinai gimė būtent ir išskirtinai krikščioniškojo tikėjimo aplinkoje. Tuo metu, kai krikščionybė, prieš savo prigimtį, de ja, buvo tapusi valstybės tradicija ir religija. Nepaisant to, filosofija, kaip racionalumo – taip pat mūsų tikėjimo racionalumo – paieška, visuomet buvo krikščionybės turtas, proto balsas čia labai kultivuotas.

Apšvietos nuopelnas buvo ir yra tai, kad ji iš naujo pasiūlė tas pirmines krikščionybės vertybes ir grąžino protui jo tikrąjį balsą. Vatikano II Susirinkimas savo konstitucijoje apie Bažnyčią šiuolaikiniame pasaulyje naujaip parodė šį gilų krikščionybės ir apšvietos atitikimą, siekdamas tikro Bažnyčios ir modernybės susitaikinimo, ir tai yra didelis abiejų pusių saugotinas paveldas.

Atsižvelgus į visa tai, abiem pusėms būtina save apmąstyti ir būti pasirėngusioms save pataisyti. Krikščionybė privalo nuolat atminti, kad ji yra *logos* religija. Tai tikėjimas Kūrėju–Dvasia, kuriančiąja Dvasia, iš kurios kyla visa, kas tikra. Būtent iš to šiandien turėtų rasti jos filosofinė jėga, nes problema yra ta, kad arba pasaulis kyla iš iracionalybės, ir tada protas tėra „ant-rinis produktas“, ko gero, savo raidoje netgi pragaištingas, arba pasaulis kyla iš proto ir tas, nuosekliai imant, yra jo kriterijus bei tikslas.

Krikščioniškasis tikėjimas krypsta antrosios tezės link, rankose turėdamas, grynai filosofiniu požiūriu, tikrai geras kortas, nors pirmoji tezė šiandien daugelio laikoma vienintele „racionalia“ ir šiuolaikine. Tačiau protas, tekantis iš iracionalybės ir pats galiausiai būdamas iracionalus, negali tapti mūsų problemų sprendimu. Kelią mums parodyti tegali kuriantysis protas, tas, kurį nukryžiuotasis Dievas apreiskė kaip meilę. Tokiame būtiname laicistų ir katalikų dialoge mes, krikščionys, turėtume labai rūpestingai skatinti tikinčiuosius laikytis šios pagrindinės linijos: gyventi tikėjimu, kylančiu iš *logos*, iš kuriančiojo proto, kuris dėl to yra atviras viskam, kas iš tikro protinga.

Tačiau čia, kaip tikintysis, noriu pateikti pasiūlymą laicistams. Apšvietos epochoje buvo stengiamasi suvokti ir apibrėžti esmines moralines normas, kurios galiotų *etsi Deus non daretur*, taip pat ir tada, jei Dievo nebūtų. Konfesijų priešpriešos akivaizdoje ir gresiant Dievo paveiklo krizei stengtasi išlaikyti esmines moralines vertybes anapus prieštaravimų ir ieškoti akivaizdumo, kuris padarytų jas nepriklausomas nuo įvairių filosofijų bei konfesijų daugiopio suskaidymo bei netikrumo. Tai-gi buvo siekiama išsaugoti bendrabūvio pamatus ir, kalbant dar bendriau, žmonijos pamatus. Toje epochoje tai atrodė galima, nes krikščionybės sukurti didieji pamatiniai įsitikinimai didžiąja dalimi buvo išlikę ir atrodė nepaneigiami. Dabar taip nebėra.

Padrašinamo tikrumo, kuris, nepaisant visų skirtumų, galėtų išlikti neginčijamas, paieška žlugo. Net ir tokia didinga Kanto pastanga negalėjo sukurti visiems bendro būtino tikrumo. Kantas neigė, kad Dievas gali būti pažįstamas grynojo proto srityje, tačiau tuo sykiu jis iškėlė Dievą, laisvę ir nemirtingumą kaip praktinio proto postulatus, be kurių jam, nuosekliai imant, nebuvo imanomas joks moralinis elgesys.

Argi šiandienio pasaulio situacija neverčia mūsų iš naujo galvoti, kad jis buvo teisybės? Pasakyčiau tai kitais žodžiais: kraštutinis mėginimas modeliuoti žmogiškuosius dalykus išvis be Dievo visada veda mus vis labiau prie bedugnės krašto, į visišką žmogaus atmetimą. Turime apgręžti apšvietos aksiomą ir tarti: net jei ir nepavyksta rasti pas Dievą nuvedančio kelio, reikia stengtis gyventi ir savo gyvenimą kreipti taip *veluti si Deus daretur*, tarsi Dievas būtų. Tai patarimas, kurį savo netikintiems draugams jau buvo davęs Pascalis; tai patarimas, kurį šiandien norėtume duoti savo netikintiems draugams. Tada nė vieno laisvė nebūtų ribojama, bet visa, kas mūsų, įgytų paspirtį bei kriterijų, kurių tam taip labai reikia.

Šiuo istorijos metu labiausiai reikia žmonių, kurie protingu ir gyvu tikėjimu daro Dievą šiam pasauliui įtikimą. Neigiamas liudijimas krikščionių, kalbėjusių apie Dievą, bet gyvenusių priešingai jam, užtemdė Dievo paveikslą bei atkėlė vartus netikėjimui. Reikia žmonių, žvelgiančių tiesiai į Dievą, žmonių, besimokančių iš jo tikrojo žmogiškumo. Reikia žmonių, kurių protai apšviesti Dievo šviesos, o širdys atvertos Dievo, kad jų protai galėtų prabilti kitų protams, o širdys – atverti kitų širdis.

Tik per Dievo paliestus žmones Dievas gali grįžti prie žmonių. Reikia tokių žmonių kaip Benediktas Nursietis, kuris sumaišties ir nuosmukio laikais paniro į kraštutinę vienatvę ir po visų išgyventų apvalymų įstengė pakilti į šviesą, grįžti ir įsteigti Montekasiną, miestą ant kalno, tarp griuvusių telkusį jėgas, iš kurių formavosi naujas pasaulis.

Benediktas, kaip ir Abraomas, tapo daugelio tautų tėvu. Jo regulos pabaigoje vienuoliams pateiktose rekomendacijose yra nurodymų, ir mums rodančių kelią, kuris veda aukštyn iš krizių ir griuvėsių. „Kaip esti blogas polinkis į piktumą, kuris atskiria nuo Dievo ir veda į pragarą, taip yra ir gerasis uolumas, kurs atskiria nuo ydų bei veda pas Dievą ir į amžinąjį gyvenimą. Tad su karščiausia meile tegu vienuoliai siekia šio uolumo, t. y. tegu lenktyniauja tarpusavio pagarba, tegu savo kūno ir ipročių silpnumus pakelia kuo kantriau-siai <...>. Tegū niekas neseka tuo, ką mano esant naudinga sau, bet verčiau tuo, kas naudinga kitam. Vieni kitus temyli tyra broliška meile, tegū iš meilės bijo Dievo <...> tegū nieko nevertina labiau už Kristų, idant jis mus visus nuvestų į amžinąjį gyvenimą“ (72 skyrius).

Kardinolas Paul Poupard

Krikščioniškasis tikėjimas auštant naujam tūkstantmečiui ir netikėjimo bei religinio abejingumo iššūkis

Popiežiškosios kultūros tarybos visuotinio susirinkimo baigiamasis pranešimas (2004 m. kovo 11–13 d.)

1. Baigiantis mūsų visuotinio susirinkimo „Krikščioniškasis tikėjimas auštant naujam tūkstantmečiui ir netikėjimo bei religinio abejingumo iššūkis“ darbui, štai pagrindinės išvados:

– Netikėjimo pasaulyje nedaugėja. Šis reiškinys pirmiausia pastebimas Vakarų pasaulyje. Jį įkvepiantis kultūrinis modelis sklinda globalizacijos dėka ir daro įtaką daugiau ar mažiau visoms kultūroms. Vis dėlto netikėjimo negalima laikyti savitu Azijos, Lotynų Amerikos, Afrikos ar islamo reiškiniu.

– Karingasis ateizmas traukiasi ir nebedaro didelės įtakos viešajam gyvenimui, išskyrus režimus, kur tebeveikia ateistinė politinė sistema.

– Tačiau daugėja religinio abejingumo ir praktinio ateizmo. Agnostikai ir nepraktikuojantys tikintieji sudaro didelę visuomenės dalį ir gyvena taip, tarsi Dievo nebūtų, nesiremiami religinėmis vertybėmis: „Galbūt Dievo nėra, tačiau tai nesvarbu; bet kuriuo atveju jo nepasigendame“.

– Ateizmas ir netikėjimas, reiškiniai, atrodytų, būdingi vyrams ir miestiečiams, ir pirmiausia aukštesnio negu vidutinio kultūros lygio žmonėms, keičia savo bruožus ir dabar atrodo labiau susiję su gyvenimo būdu. Tad netikėjimo daugėja tarp dirbančių moterų.

– Visur mažėja asmenų, reguliariai besilankančių bažnyčioje. Tai nereiškia, jog daugėja netikėjimo, bet veikia rodo, jog kinta religinė praktika ir tikėjimo būdas – tikima niekam nepriklausant. Tai „dekonfesionalizacijos“ reiškinys, kai *homo religiosus* atmeta visas institucines struktūras formas.

– Visur juntamas didėjantis naujas daugiau dvasinių, negu religinių vertybių ieškojimas; tai nėra grįžimas prie tradicinio tikėjimo. Mokslas ir šiuolaikinė technologija nenuslopino religinio jausmo ir sykiu negeba jo patenkinti.

– Netikėjimo globalizacijos nėra; veikia kalbėtina apie nepasitenkinimą tradicinėmis religijoms, turint galvoje tiek religinę praktiką, tiek pritarimą jų doktrininiams bei moraliniams turiniui.

– Sykiu tikėjimo krizę tarp jaunimo atsveria jaunuolių, kurių evangelizacinę jėgą „išjudino“ vaisinga popiežiaus Jono Pauliaus II iniciatyva, liudijimas. Pasaulinės jaunimo dienos, suteikdamos Bažnyčiai šviežios jaunimo energijos, dovanojo jai naują veidą, spindintį sekuliarizuotoje kultūroje. Sakoma: „*Jaunimą būtina mokyti plaukti prieš srovę*“. Mūsų antropocentrinėje kultūroje, prisidedančioje prie tikėjimo kultūrinio silpimo, tikrai aiškus ir viešas Evangelijos žinios patvirtinimas, krikščionių bendruomenėms be kompromisų ja gyvenant ir ją džiugiai priimant, gali būti teisingas atsakas į dažnai nesuformuluotus, tačiau sąžinės gelmėse visuomet slypinčius lūkesčius. Vienas liudijimas iš Vietnamo mums yra kaip iššūkis: „*Tik tada, kai mūsų tikėjimas tvirtas, galime dalytis juo su kitais*“.

2. Mus vienija broliškos bendrystės džiaugsmas ir bendras troškimas naujais ir atnaujintais būdais atsiliepti į mūsų laikų iššūkius. Tai reiškia, teikiant konkrečius pasiūlymus, padėti visai Bažnyčiai nešti Gerąją Naujieną į šio plataus pasaulio kultūrų širdį naujojo tūkstantmečio aušroje. Valandų liturgijos šventimas, prie to paties stalo laužoma Eucharistinė duona bei dalijimasis pastoraciniais rūpesčiais akino mus atgręžti savo širdis į Kristų, žmogaus Atpirkėją, ir vėl karštai prašyti jo paskubinti savo atėjimo laiką. Kupini šios bendros vilties, trokštame išreikšti savo bendrystę su Šventuoju Tėvu, iš naujo patvirtindami savo ištikimybę Popiežiškajai kultūros tarybai patikėtai misijai.

3. Iš idėjų, ištryškusių iš penkių žemynų kultūrų mozaikos, diskusijoje išskyrėme *septynis pasiūlymus*:

- iškelti džiaugsmo, kurį kelia buvimas Dievo mylimu asmeniu, liudijimo svarbą;
- akcentuoti pakartotinai apologetikos pabrėžiamą būtinybę, švelniai ir pagarbiai atsakyti apie mumyse gyvenančią viltį (plg. *1 Pt 3, 15*);
- pasiekti *homo urbanus* viešai dalyvaujant visuomenės debatuose;
- susieti Evangeliją su jėgomis, formuojančiomis kultūrą;
- mokyti mąstyti pradedant mokykla ir baigiant universitetu;
- susidūrus su sekuliarizuojančia žiniasklaida, ardomuoju skepticizmu, nepakančiuoju liberalizmu ir viską sulyginančiuoju pliuralizmu, į tylų pritarimą vyraujančiai kultūrai atsakyti nauju bei džiugesio kupinu krikščioniškosios kultūros pateikimu;
- netikintiesiems, abejingiems Dievo klausimui, bet tikintiems žmogiškosiomis vertybėmis gyvu tikinčiųjų ir tikėjimo bendruomenių pavyzdžiu parodyti, kad „būti“ reiškia „būti religingiems“ ir kad vyrai ir moterys

savo pilnatvę atranda laikydamiesi Kristaus – Dievo ir Mergelės Marijos Sūnaus, nukryžiuoto ir prisikėlusio, grožio, tiesos ir meilės begalinės ir neišsemiamos versmės – Evangelijos.

4. Anot apaštalo Jono regėjimo jo Evangelijos įžangoje: „*Šviesa spindi tamsoje, ir tamsa jos neužgožė*“ (*Jn 1, 5*). Štai mūsų įsitikinimas: Kristaus Evangelijos šviesos neįmanoma įkalinti, ir tamsa, kartais susitelkianti laicistinės ir sekuliarizuotos kultūros horizonte, nėra pakankami stipri, kad nugalėtų šviesą.

O štai evangelizacijos užduotis: suteikti visiems žmonėms galimybę įsimąstyti į Kristaus veido spindesį. Tai taip pat didžiulis mums nerimą keliantis iššūkis; daugybė mūsų amžininkų neįstengia matyti šios šviesos. To priežastys daugialypės, sudėtingos, ir mūsų pareiga jas įžiūrėti ir pašalinti.

Įvardijome įvairius netikinčiųjų tipus: netikinčiuosius, kurie tokie yra dėl abejingumo, netikinčiuosius, nedviprasmiškai atmetančius religiją ir konkrečiai krikščionybę, ir netikinčiuosius, kurie ieško šviesos, bet neįstengia tikėti, nors ir suvokia vidinį kvietimą į transcendenciją. Šiame netikėjimo pasaulyje nevalia nepastebėti tam tikro daugiau ar mažiau organizuoto „elito“, apimančio netikinčiuosius, agnostikus ir krikščionybės priešininkus, įtakos ir pastoracinio atsako, atsižvelgiančio į kiekvieną situaciją, būtinybės.

Priežastys, dėl kurių šviesa nesuvokiama ir kartais net atmetama, yra įvairios, sudėtingos ir retai kada originalios. Kultūrinė aplinka, paženklinta modernybės permainingų, postmodernybės ir sudėtingo globalizacijos reiškinio, nepaprastai slegia asmenis, kuriuos trapius jau yra padariusi į subjektą bei jos poreikius susitelkusi kultūra. Visuomenės skaidymasis duoda pradžią atomizacijos reiškiniui, lemiančiam kraštutinę individualizaciją. Daugelyje visuomenių, tostančių nuo savo tradicinės kultūros, silpsta anksčiau religija rėmęsi socialiniai saitai, ir praradęs orientyrus žmogus atsiduria ant netvirtos ir judrios, tarsi slankusis smėlis, žemės.

5. *Jau pabrėžėme, jog Evangelijos skelbimas naudojasi triplypiu tiesos, gėrio ir grožio taku*. Dėl įvairių veiksnių ant dvasios gali nusileisti uždanga, neleidžianti matyti Šviesos spindesio. Filosofinis ir moralinis reliatyvizmas, gimdantis pragmatizmą bei ciniškąjį hedonizmą, pritemdo ir iškreipia šiuolaikinio žmogaus žvilgsnį, panardindamas jį, jam pačiam to nesuvokiant, į tamsą. Net grožio suvokimas kartais tampa sunkiu menu, reikalaujančiu atitinkamo ir dvasininkų, ir pasauliečių ugdymo.

Idant šviesa perskroستų tamsybes, svarbu atkurti proto pamatinę orientaciją į tiesą, garantuoti, kad jis nesitenkintų vien pasaulio horizontu. Pastarasis gali patenkinti prigimtinį smalsumą, tačiau neįstengia nu-

malšinti žmogaus proto gelmėse glūdinčio tiesos alkio ir kontempliacijos troškimo. Ribotas racionalumas įkalina žmogų ir visuomenę, kuriuos skelbiasi išvaduoja, dusinančioje aplinkoje.

Pripažįstame didžiulę mokslo naudą ir skatiname mokslininkus tęsti savo tyrimus, kurie tarnautų žmogaus gerovei ir niekada – jo nenaudai. Suvokiame, kad Bažnyčioje dėtinos pastangos per pasitikėjimą žadinantį dialogą padėti mokslininkams palenkti savo tyrimus Išminčiai, t. y. išvelgti būtinybę vadovautis etika, kuri, remdamasi prigimtinio įstatymo, gebėtų skirti tai, kas žmogaus asmeniui gera ir kas ne.

6. *Sykiu svarbu atverti gėrio ieškančių žmonių širdis*, idant jie išžiūrėtų, kas galėtų sukilninti žmogaus gyvenimą ir būti jų bei kitų spindinčiu laimės šaltiniu. Kaip jau esame pabrėžę, globalizacijos sąlygomis regime labiau to, kas kolektyviška, negu to, kas individualu, krizę. Kartu – ir tai paradoksalu – mūsų sekuliarizuotose visuomenėse tebetrokštama „socialinių“ Bažnyčios apeigų ir sykiu išgyvenamas nerimą keliantis kasdienio sakramentų praktikavimo nuosmukis. Tai rodo tradicinio mistagoginio įkrikščioninimo proceso, su savo sakramentiniu liturginiu šventimu lydinčio tikėjimo perteikimą, svarbą. Meilės kelias yra Evangelijos kelias, šventumo kelias, kur malonės spindesio apšviesto gyvenimo liudijimas leidžia suprasti, kaip gražu yra būti krikščionimi.

Žinia, šis meilės, Atpirkimo keliu pasirinkusios Kalvarijų ir nuolankų kančios priėmimą, kelias yra priešingas žiniasklaidinės kultūros miražams. Pirmieji žingsniai šiuo keliu žengiami šeimoje. Tad netikėjimo iššūkio akivaizdoje pirmenybė teiktina šeimos pastoracijai. Be to, esmingai svarbus yra – taikant Vyskupų sinodo Afrikai reikalais nukaldintą posakį – Dievo Bažnyčios–šeimos liudijimas.

7. Galiausiai, kaip nekart pabrėžėme, svarbu pažadinti grožio jausmą ir gebėjimą visuomenės širdyje atspindėti tiesos – tiesos apie žmogų ir tiesos apie Dievą – įstabumą. Prieš kurią laiką vienas agnostikas man parašė: „*Nors ir lioviausiu tikėjęs Dievą, niekada neatsukau nugaros Bažnyčiai. Tokio prisirišimo priežastis yra sakralinis menas ir galbūt tyras ir paprastas menas. Visi šie nuostabūs kūriniai, išreiškiantys tiesą, kurią skelbti, manau, Bažnyčia turėtų ir toliau, neleidžia man pasiduoti materializmo traukai ir kerinčiai mados sirenų giesmei*“. Toks išpažinimas primena mums šv. Augustino žodžius: „*Grožį galime tik mylėti*“. Grožio kalba atveria širdis tiesai ir savo tobuliausiu pavidalu nugali kultūrų ypatumus ir istorijos susiskaldymus.

8. *Bažnyčia gavo iš Viešpaties Evangelijos šviesą*, kad perteiktų ją visų kultūrų vyrams ir moterims. 2000 metų ji nepaliaujamai tiesė tiltus, įgalinančius žemiškojo miesto gyventojus atrasti jos nariuose gyvą Kristų. Pagar-

bos kito nepakartojamų ieškojimų kilnumui paženklin-tas asmeninis dialogas, kurio metu apie kitą sužinau, kas jis toks ir ką jis savyje turi, ir atnaujinta apologetika, atsižvelgianti į mūsų amžininkų klausimus, yra tarsi tiltų turėklai, padedantys mums svetingai sutikti savo brolius, juos išklausti ir iš pagrindų išgvildinti pamatinę problemą, pirmiausia tam, kad pažadintume abejingą. Evangelijos tiesa yra neišsemiamą ir gebanti patenkinti visus vyrų ir moterų lūkesčius tūkstantmečių tėkmėje. Turime elgtis taip, kad pasiektume toli esančiųjų protus ir paliestume jų širdis.

9. *Evangelijos šviesa mums duota, kad kaip krikščionys ir Bažnyčios ganytojai perkeistume savo gyvenimus. Šventas gyvenimas yra geriausias šviesos perteikėjas*. Iš to kyla neatidėliotina Bažnyčios atsinaujinimo, siekiant mūsų dalinėse Bažnyčiose tikrosios šventumo kultūros, būtinybė. Tai liudijimo autentiškumo klausimas: šventasis žino, kad jis nėra šviesos šaltinis. Jis myli ją visomis savo išgalėmis ir su evangeliniu kantrumu liudija kaip neturtingas asmuo, praktikuojantis tai, ką skelbia. Susiskaldymo papiktinimas ir jo ryšys su netikėjimo bei skeptiškumo Evangelijos palaiminimų atžvilgiu iššūkiu verčia mus tvirtai išsipareigoti ekumeniniam dialogui. Vienybės troškimas yra gyvos gailėtingosios meilės, kuri pati yra tiesos skleidimo būdas, vaisius.

Šiame šventumo kelyje malda krikščioniui yra reikalinga kaip oras. Savo kasdienėse maldose privalome prisiminti netikinčiuosius, melsti Dievo malonės, kad gebėtume įtikinamai liudyti Evangelijos grožį, ir kad tas liudijimas, veikiant Šventosios Dvasios malonei, paliestų netikinčiųjų bei abejingųjų širdis.

Mūsų visuotinis susirinkimas vyko į mus žvelgiant Rubliovo *Švenčiausiajai Trejybei*; ten pavaizduotas ty-lus trijų dieviškųjų Asmenų dialogas, kur kiekvienas iš jų yra visiškai atsidavęs kitam švelnios, priimančios ir vienijančios meilės sukuryje. Ikona kupina dieviškosios šviesos, kuri menininko dėka suspindo ant kontempliacijos Taboro kalno. Šio neprilygstamo kūrinio aiškinimas ir jo meditacija gali atskleisti mūsų visuotinio susirinkimo paslaptį: tai slėpinys Bažnyčios–Sužadėtinės, besisemiančios džiaugsmo iš savo Mylimojo kontempliacijos, idant perteiktų jį savo vaikams ir parodytų jiems būdą, kaip apšviesti kultūras švelniai ir gailėtingai stebint Švenčiausiajai Trejybei.

Benedikto XVI pontifikato šimtadienis

(KAP, KAI) Atostogaudamas Aostos slėnyje popiežius Benediktas XVI liepos 25 d. Introdo bažnyčios šventoriuje žurnalistams apibendrina pirmąsias 100 pontifikato dienas. „Būti popiežiumi tam tikra prasme sunku. Niekuomet anksčiau nemaštydavau apie tokias pareigas, tačiau mane supa labai geri žmonės, o Dievas mane palaiko. Nuolat jaučiu savo pirmtako Jono Pauliaus II artumą – tiek per jo raštus, tiek dvasiniu būdu“, – sakė žurnalistams Šventasis Tėvas. Po to Introdo bažnyčioje susitiktą su Aostos vyskupijos dvasininkais. Susitikimas vyko už uždarytų durų, be žiniasklaidos atstovų. Jis truko daugiau kaip 2 valandas, buvo aptartos jaunimo sielovados, pakartotiniai susituokusių nesakramentinių porų, taip pat senyvo amžiaus kunigų gyvenimo problemos. Po susitikimo su Aostos dvasininkais Šventasis Tėvas vėl atsakė į žurnalistų klausimus. Paklaustas, ar galima islamą laikyti taikos religija, popiežius sakė: „Nenorėčiau lipdyti etikečių pernelyg plačiais apibendrinimais. Ten, žinoma, yra elementų, puoselėjančių taiką, esama taip pat kitų elementų... Visuomet turime ieškoti to, kas labiau padeda“. Tuo pat metu Šventasis Tėvas prieštaravo apibendrinimui, esą neseniai įvykdytos teroristų atakos laikytinos išpuoliu prieš krikščionybę.

Vatikano spaudos rūmų direktorius Joaquinas Navarro-Vallsas ta proga žurnalistams paaiškino, jog Šventasis Tėvas atostogų metu rengia savo pirmąją encikliką, toliau rašo prieš trejus metus pradėtą knygą ir rengia kalbas Pasaulinei jaunimo dienai. Pasirodysiančioje knygoje plėtojamos seniau kardinolo Ratzingerio nagrinėtos temos: tikėjimo krizė Europoje, Vakarų visuomenių sekuliarizacija, kultūrinis reliatyvizmas atmetant krikščionišką šaknis. Pasak J. Navarro-Valls, enciklika, kurios tema neviešinama, bus paskelbta po knygos pasirodymo. Jis taip pat paminėjo keletą dalykų, svarstysimų artimiausioje Šventojo Tėvo darbotvarkėje: tai klausimas dėl kelionės į

Turkiją Konstantinopolio patriarcho kvietimu, Eucharistijai skirta Vyskupų sinodo sesija, Vatikano II Susirinkimo pabaigos 40-mečio minėjimas. J. Navarro-Vallsas kalbėjo apie reikalą apsvastyti Vatikano ir Kinijos santykius ir vylėsi dialogo šioje srityje pažanga.

Pontifikato šimtadienio proga paskelbta Bažnyčios dignitorių komentarų. Popiežiškosios *Cor unum* tarybos pirmininkas arkivyskupas Paulis Cordesas atkreipė dėmesį, jog pirmosiose pontifikato kalbose Benediktas XVI stipriai akcentavo individualų santykį su Dievu. Pasak arkivyskupo Cordeso, viešuose popiežiaus pasirodymuose ypač pastebimas jo paprastumas. Jis esąs toks pat autentiškas kaip jo pirmtakai, tačiau tai perteikia kitokiu būdu, nuoširdžiai dalydamasis savo asmenine tikėjimo patirtimi. Pasak Romos kurijos dignitoriaus, Benediktas XVI „taip pat dėl amžiaus“ atsisako kai kurių Jono Pauliaus II pontifikate įprastų bendravimo formų. Pavyzdžiui, nebūna svečių jo aukojamose ryto Mišiose, taip pat prie stalo. Tikėtina, kad Benediktas XVI mažiau negu Jonas Paulius II keliaus.

Benediktas XVI pabrėžia muzikos svarbą liturgijai

(KAP, KAI) Liepos 29 d. popiežius Benediktas XVI videokonferencijos būdu kreipėsi į Kelno filharmonijoje vykusio koncerto dalyvius. Koncertą organizavo Kelno katedros kapitula, transliacijos kompanija „Wet-deutsche Rundfunk“ ir katalikų draugija „Kolumbo riteriai“. Londono karališkosios filharmonijos orkestras ir choras atliko Ludwigo van Beethoveno *Missa solennis*. Popiežius savo kalboje trumpai priminė liturginės muzikos istoriją, atkreipdamas dėmesį į tai, kad Izraelio maldose naudojami instrumentai. Bažnyčioje anksčiau galiojusi nuostata, kad tik žmogaus balsas tinkamai išreiškia maldą – tai liudija grigališkojo giedojimo tradicija. Viduramžiais katedrose Viešpaties šlovinimui pasitelkta polifonija, įtraukti vargonai ir kiti instrumentai. Nuo tada kompozitoriai kūrė muziką Mišioms, taip

išreiškdami pagarbą Dievui. Pasak popiežiaus, Ludwigas van Beethovenas išreiškė savo vidinę kovą, susitikimą su Dievu ir iš to kylantį džiaugsmą. „Šia prasme yra jaudinantis, kaskart naujas tikėjimo liudijimas – tikėjimo, kuris ieško, nenori prarasti Dievo ir nuo amžių žinoma malda kaskart iš naujo jo siekia. *Missa solennis* savo ypatinga didybe priklauso krikščioniškojo tikėjimo pasauliui. Tai malda pačia giliausia šio žodžio prasme. Tai veda mus į maldą. Veda į Dievą“, – sakė popiežius.

Benediktas XVI priminė krikščionišką Europos šaknis

(KAP, KAI) Atostogaudamas Pietų Italijoje, Aostos slėnyje, Les Combes, liepos 24 d. per sekmadienio Viešpaties angelo maldą popiežius susitiko su grupe maldininkų. Savo kalboje Benediktas XVI pabrėžė, kad „krikščionybė prisidėjo ir toliau prisideda“ statydama Europą. Popiežiaus taip pat išreiškė apgailėtavimą dėl kentėjimų, neapykantos ir prievartos apraiškų pasaulyje. Jis kalbėjo apie tuo laikotarpiu Bažnyčios minimus šventuosius: Jokūbą, Brigitą Švedę ir Benediktą.

Benediktas XVI priminė savo pirmtako Jono Pauliaus II kalbą Europos tautoms („Europinį aktą“), paskelbtą 1982 m. lapkričio 9 d. Santiago de Composteloje. Tą pačią temą Jonas Paulius II plėtojo 1989 m. Santiago de Composteloje vykusioje Pasaulinėje jaunimo dienoje. Jis troško Europos be sienų, nepriešingos krikščioniškosios šaknims, iš kurių ji išaugo, neatsižadančios tikrojo Evangelijos humanizmo. „Koks aktualus išlieka tas raginimas žvelgiant į nesenus įvykius Europos žemyne“, – sakė Benediktas XVI. „Melskimės, kad iš Kristaus besisemiančios gyvybinių jėgų naujosios kartos galėtų tapti naujojo humanizmo pradū Europos visuomenėje, kur ugdant žmogų ir kuriant tikrąją taiką vesdami vaisingą dialogą bendradarbiaus protas ir tikėjimas“, – ragino Benediktas XVI, nurodydamas Kelne vykiantį Pasaulinės jaunimo dienos susitikimą.

Kanados Bažnyčia ryžtingai priešinasi „homoseksualų santuokos“ įteisinimui

(KAP) Liepos 22 d. Kanados vyskupų konferencija paskelbė pareiškimą, kuriame apgailestavo dėl priimto „homoseksualų santuokos“ įstatymo. Liepos 20 d. Kanadoje (tai ketvirtoji pasaulio valstybė po Olandijos, Belgijos ir Ispanijos) buvo priimtas įstatymas, prilyginantis homoseksualų įregistruotą sąjungą tradicinei santuokai. Įstatymas buvo priimtas po dvejus metus trukusių debatų. Vyskupai savo pareiškimе teigė, jog nepaisant priimto įstatymo santuokos tikrovė ir toliau išlieka išskirtinis vyro ir moters ryšys. Pasak pareiškimo, visuomenės polemika šiuo klausimu jokiū būdu nėra užbaigta. Vyskupai pažadėjo imtis tolesnių žingsnių ginti santuoką ir šeimą. Pasak pareiškimo, naujasis įstatymas pažeidžia moralinius katalikų tikėjimo principus ir vertybes. Vyskupai pabrėžė, jog kiekvienas žmogus, remiantis naująjį įstatymą, atsitraukia nuo katalikų tikėjimo. Drauge vyskupai išpėjo vengti homoseksualų diskriminacijos, ragino žvelgti į juos pagarbiai ir su užuojauta.

Ispanijos vyskupai kritikuoja naują švietimo įstatymo projektą

(KAP) Liepos 25 d. Ispanijos vyskupai paskelbė pareiškimą, kuriame naujas vyriausybės parengtas švietimo įstatymo projektas vadinamas „nepriimtinu“. Pasak vyskupų, tokiu įstatymu būtų suvaržyta pamatinė tėvų teisė auklėti vaikus pagal savo religinius, moralinius bei pedagoginius įsitikinimus. Sykiu būtų smarkiai apribota katalikiškųjų mokyklų laisvė. Pagal naująjį įstatymą religijos dėstymo viešosiose mokyklose, taip pat tikybos mokytojų padėtis liktų neaiški. Ispanijos vyskupai apgailestauja, kad pastarajame Bažnyčios ir valstybės pareigūnų mišrios komisijos posėdyje nebuvo net užsiminta apie vyriausybės planuojamą įstatymo pakeitimą. Pasak vyskupų pareiškimo, švietimo įstatyme privalo būti atsižvelgiama į pamatines Konstitucijoje garantuotas teises, taip pat tarptautinius susitarimus – konkordatą.

Bendrojoje audiencijoje popiežius kalbėjo apie Jeruzalę

(KAP, KAI) Rugpjūčio 3 d. į pirmąją bendrąją audienciją po popiežiaus atostogų susirinko apie 8000 žmonių: dauguma į Pasaulinę jaunimo dieną Kelne pro Romą keliaujantys jaunuoliai. Bendrojoje audiencijoje popiežius taip pat pasveikino grupę kunigų iš Kinijos „patriotinės“ Bažnyčios. Per kelias savaites Vatikane antrą kartą lankėsi svečių iš Kinijos Liaudies Respublikos. Popiežius toliau tęsė psalmių komentara. Jis bibline kalba išskleidė 125 psalmės turinį, kur linkima taikos Izraeliui. Pasak popiežiaus, Jeruzalė yra simbolinis taikos ir šventumo miestas. „Hebrajiškas sveikinimas „Šalom“ turi tapti vilties troškimu“, – sakė Šventasis Tėvas. Benediktas XVI nė žodžiu neužsiminė apie diplomatinę polemiką, kuri kilo, kai jis liepos 24 d. pasmerkė teroro aktus, tiesiogiai nepaminėdamas Izraelio. Liepos 24 d. per savo atostogas po Viešpaties angelo maldos Benediktas XVI išreiškė apgailestavimą dėl teroro išpuolių Egipte, Turkijoje, Irake ir Didžiojoje Britanijoje. Liepos 25 d. Izraelio užsienio reikalų ministerija apaštališkajam nuncijui arkivyskupui Pietro Sambi pareiškė protestą dėl to, kad tarp šalių, nukentėjusių nuo teroro išpuolių, nebuvo tiesiogiai paminėtas Izraelis (liepos 12 d. teroro aktas Netanya). Tą pačią dieną buvo paskelbtas oficialus Vatikano pareiškimas, atmetantis Izraelio užsienio reikalų ministerijos protestą. Pasak spaudos centro direktoriaus Joaquino Navarro-Vallso, popiežius kalbėjo tik apie „pastarųjų dienų“ teroro aktus. Šventasis Tėvas daugelį kartų smerkė bet kokias terorizmo formas. Liepos 26 d. dienraštyje „Jerusalem Post“ išspausdinti Izraelio užsienio reikalų ministerijos jauno pareigūno N. Barkano priekaištai, esą jau popiežius Jonas Paulius II ne kartą nutylėdavęs prieš Izraelį nukreiptus teroro aktus. Liepos 29 d. Šventasis Sostas pakartotinai ir aštriai reagavo į priekaištus dėl tariamo teroro aktų nutylėjimo. Vatikano pareiškime, be kita ko, teigiama, jog po kiekvieno teroristų pasikėsinio ne visuomet įmanoma tuoj pat viešai pasmerkti įvykį taip pat dėl to, kad Izraelio reakcija į pasikėsinimus būdavo ne visuomet suderinama su tarptautinės teisės normomis. „Kaip Izraelio vyriausybė nesileidžia kitų diktuojama, panašiai ir Šventasis Sostas gali nepriimti kitų valstybių pamokymų“, – teigiama Vatikano pareiškimе.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
diak. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2005, „Bažnyčios žinios“